

LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMAS

2009 m. balandžio 30 d. Nr. XI-242
Vilnius

Mokslo ir studijų misija – padėti užtikrinti šalies visuomenės, kultūros ir ūkio klestėjimą, būti kiekvieno Lietuvos Respublikos piliečio visaverčio gyvenimo atrama ir paskata, tenkinti prigimtinių pažinimo troškimą. Lietuvos mokslo ir studijų politika laiduoja mokslo ir studijų kokybę, visų šalies piliečių lygias teises įgyti aukštąjį išsilavinimą ir sąlygas geriausiems dirbti mokslinį darbą, siekti mokslinio ir kūrybinio tobulėjimo, rūpinasi mokslo ir studijų sistemos atitiktimi visuomenės ir ūkio poreikiams, remia jos atvirumą ir integraciją į tarptautinę mokslinių tyrimų ir aukštojo mokslo erdvę. Darni mokslo ir studijų sistema grindžia žinių visuomenės plėtotę, žiniomis grįstos ekonomikos stiprėjimą ir darnų šalies vystymąsi, dinamišką ir konkurencingą šalies ūkio gyvenimą, socialinę ir ekonominę gerovę; ugdo kūrybingą, išsilavinusią, orią, etiškai atsakingą, pilietišką, savarankišką ir verslią asmenybę, puoselėja civilizacinę Lietuvos tapatybę, palaiko, plėtoja ir kuria šalies ir pasaulio kultūros tradicijas.

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato:

- 1) mokslo ir studijų valstybinį reguliavimą;
- 2) mokslo ir studijų kokybės užtikrinimo principus;
- 3) mokslo ir studijų institucijų steigimo, pabaigos ir pertvarkymo teisinius pagrindus;
- 4) aukštojo mokslo kvalifikacijų ir mokslo laipsnių suteikimą ir pripažinimą;
- 5) mokslo ir studijų institucijų valdymą, veiklos organizavimą ir priežiūrą;
- 6) mokslo ir studijų institucijų dėstytojų, mokslo darbuotojų ir studentų teises ir pareigas;

- 7) mokslo ir studijų finansavimą;
- 8) valstybinių aukštųjų mokyklų turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo principus.

2 straipsnis. Įstatymo taikymo išimtys

1. Šio įstatymo nuostatos Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijai taikomos tiek, kiek jos neprieštaruja Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimą ir karo tarnybą reglamentuojantiems įstatymams.

2. Šio įstatymo nuostatos kunigų seminarijoms taikomos tiek, kiek jos neprieštaruja Lietuvos Respublikos ir Šventojo Sosto sutarties dėl bendradarbiavimo švietimo ir kultūros srityje nuostatomis.

3 straipsnis. Mokslo ir studijų principai

1. Mokslas yra grindžiamas šiais principais:

- 1) kūrybos ir mokslinių tyrimų laisvės;
- 2) akademinės etikos;
- 3) lituanistikos prioriteto;
- 4) mokslinių tyrimų rezultatų viešumo;
- 5) integracijos į valstybės ir visuomenės gyvenimą;
- 6) orientavimosi į tarptautinius kokybės standartus;
- 7) sąžiningos konkurencijos;
- 8) intelektualinės nuosavybės teisių užtikrinimo;
- 9) dalyvavimo tarptautinėje ir Europos mokslinių tyrimų erdvėje.

2. Studijos yra grindžiamos šiais principais:

- 1) akademinės laisvės ir autonomijos;
- 2) atvirumo ir atsakomybės visuomenei;
- 3) akademinės bendruomenės narių bendradarbiavimo;
- 4) studentų asmeninio suinteresuotumo;
- 5) išipareigojimo ugdyti akademinės bendruomenės narių visuomeninį atsakingumą;
- 6) aukštųjų mokyklų ir studentų sąžiningos konkurencijos;
- 7) lituanistikos prioriteto;
- 8) Europos humanistinės ir demokratinės tradicijos;
- 9) suderinamumo su Europos aukštojo mokslo erdvės nuostatomis;

- 10) nuolatinio mokymosi siekio;
- 11) integracijos į valstybės ir visuomenės gyvenimą.

3. Valstybė teikia lituanistikos tyrimams ir studijoms, sprendžiantiems esminius tautos tapatybės išsaugojimo, stiprinimo ir jos raidos uždavinius, strateginį prioritetą. Mokslo ir studijų institucijos, kiek jos dalyvauja įgyvendinant šį prioritetą, laikomos vykdančiomis strateginės reikšmės veiklą.

4 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Absolventas** – asmuo, aukštojoje mokykloje baigęs studijų programą ir gavęs aukštojo mokslo kvalifikaciją liudijantį diplomą.

2. **Aukštasis koleginiis išsilavinimas** – išsilavinimas, įgytas Lietuvos aukštosiose mokyklose baigus koleginių studijų programas, pagal kurias suteikiama aukštojo mokslo kvalifikacija, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas kaip jam lygiavertis užsienio mokslo ir studijų institucijose įgytas išsilavinimas.

3. **Aukštasis universitetinis išsilavinimas** – išsilavinimas, įgytas Lietuvos aukštosiose mokyklose baigus universitetinių studijų programas arba doktorantūrą, pagal kurias suteikiama aukštojo mokslo kvalifikacija, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas kaip jam lygiavertis užsienio mokslo ir studijų institucijose įgytas išsilavinimas.

4. **Aukštosios mokyklos ar studijų programos akreditavimas** – vertinimas, ar aukštoji mokykla arba studijų programa atitinka teisės aktų nustatytus reikalavimus.

5. **Aukštojo mokslo diplomas** – asmens įgytą aukštojo mokslo kvalifikaciją liudijantis dokumentas.

6. **Aukštojo mokslo kvalifikacija** – kvalifikacinis (profesinio bakalauro, bakalauro, magistro) laipsnis, mokslo daktaro laipsnis, meno daktaro laipsnis, taip pat kvalifikacija, kurią teisės aktų nustatyta tvarka suteikia aukštoji mokykla.

7. **Dėstytojas** – asmuo, ugdantis ir mokantis studentus ir klausytojus aukštojoje mokykloje.

8. **Eksperimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra** – moksliniais tyrimais ir praktine patirtimi sukauptu pažinimu grindžiama sisteminga veikla, kurios tikslas – kurti naujas medžiagas, produktus ir įrenginius, diegti naujus procesus, sistemas ir paslaugas arba iš esmės tobulinti jau sukurtus ar įdiegtus, taip pat kurti, diegti arba iš esmės tobulinti moksliniais tyrimais ir praktine patirtimi sukauptu pažinimu grindžiamus žmogaus, kultūros ir visuomenės problemų sprendinius.

9. **Fundamentiniai moksliniai tyrimai** – eksperimentiniai ir (arba) teoriniai pažinimo darbai, atliekami siekiant visų pirma įgyti naujų žinių apie reiškinių esmę ir (arba) stebimą tikrovę, tuo metu neturint tikslo konkrečiai panaudoti gautų rezultatų.

10. **Klausytojas** – asmuo, studijuojantis pagal neformaliojo švietimo programas arba atskirus studijų dalykus (jų grupes).

11 **Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra** – sisteminga kūrybinė gamtos, žmogaus, kultūros ir visuomenės pažinimo veikla ir jos rezultatų panaudojimas.

12. **Mokslininkas** – tyrėjas, turintis mokslo laipsnį.

13. **Mokslinių tyrimų institutas** – įstaiga, kurios pagrindinė veikla – moksliniai tyrimai ir eksperimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra.

14. **Mokslo ir studijų institucijos** – juridiniai asmenys, kurių pagrindinė veikla – studijų vykdymas ir su studijomis susijusi veikla ir (arba) moksliniai tyrimai ir eksperimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra.

15. **Mokslo ir studijų institucijų personalas** – mokslo ir studijų institucijų dėstytojai, mokslo darbuotojai, kiti tyrėjai, administracija ir kiti darbuotojai.

16. **Mokslo (meno) sklaida** – visuomenės supažindinimas su moksliniais tyrimais, meno kūryba.

17. **Pripažintas menininkas** – kūrėjas arba meno kūrinių atlikėjas, kurio kūrybinę veiklą apibūdina menui ir kultūrai ypač reikšmingi kūriniai, įgyvendinti Lietuvoje arba (ir) užsienyje, pelnę platų visuomenės ir meno specialistų pripažinimą, įvertinti prestižinėmis tarptautinėmis arba nacionalinėmis premijomis bei kitokiais aukštais apdovanojimais, arba (ir) kuris yra išugdęs pasižymėjusių menininkų ir atitinka aukštosios mokyklos, kurioje jis siekia eiti arba eina pareigas, nustatytus reikalavimus.

18. **Rezidentūra** – studijos pagal studijų programas, kurias baigus nesuteikiamas laipsnis, skirtos aukštąjį universitetinį išsilavinimą įgijusiems asmenims teisės aktų nustatyta tvarka pasirengti savarankiškai praktinei veiklai.

19. **Studentas** – asmuo, studijuojantis aukštojoje mokykloje pagal studijų programą arba doktorantūroje.

20. **Studijos** – asmens, įgijusio ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą, mokymasis aukštojoje mokykloje pagal tam tikrą studijų programą arba rengiant disertaciją.

21. **Studijų kreditas** – studijų dalyko apimties vienetas, kuriuo matuojami studijų rezultatai ir studento darbo laikas. Vienų studijų metų 1 600 valandų atitinka 60 kreditų.

22. **Studijų kryptis** – studijų programų grupė, kurios pavadinimas įrašomas aukštojo mokslo diplome kartu su kvalifikacinio laipsnio pavadinimu.

23. **Studijų programa** – tam tikros krypties studijų turinio, metodų ir materialiujų priemonių, studijoms pasitelkiamo akademinio ir profesinio personalo visuma ir jos aprašymas.

24. **Studijų sritys** – humanitariniai, socialiniai, fiziniai, biomedicinos, technologijos mokslai ir menai.

25. **Su studijomis susijusi veikla** – priėmimo studijuoti skelbimas, konsultavimas apie studijas, sutarčių dėl studijų sudarymas ir kita veikla, reikalinga studijoms vykdyti ir (arba) organizuoti, taip pat įgytą aukštojo mokslo kvalifikaciją liudijančių diplomų, diplomo priedėlio (priedo), pažymėjimų išdavimas.

26. **Taikomieji moksliniai tyrimai** – eksperimentiniai ir (arba) teoriniai darbai, atliekami norint gauti naujų žinių ir pirmiausia skiriami specifiniams praktiniams tikslams pasiekti arba uždaviniams spręsti.

27. **Tyrėjas** – aukštąjį išsilavinimą turintis asmuo, plėtojantis pažinimą, konceptualizuojantis ar kuriantis naujus produktus, procesus, metodus ir sistemas arba vadovaujantis mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros projektams.

II SKYRIUS

MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJOS

5 straipsnis. Mokslo ir studijų institucijų grupės

Mokslo ir studijų institucijos yra dviejų grupių: aukštosios mokyklos ir mokslinių tyrimų institutai.

6 straipsnis. Aukštųjų mokyklų tipai ir veiklos pagrindai

1. Aukštosios mokyklos yra dviejų tipų: universitetai ir kolegijos.
2. Aukštosios mokyklos gali būti valstybinės ir nevalstybinės.
3. Aukštoji mokykla organizuoja ir vykdo studijas, teikia šiame įstatyme nustatytas aukštojo mokslo kvalifikacijas, vykdo mokslinius tyrimus, eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą ir (arba) meno veiklą, taiko mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros rezultatus, kaupia mokslo žinias, plėtoja kūrybinę veiklą ir kultūrą, puoselėja akademinės bendruomenės vertybes ir tradicijas.

4. Valstybinė aukštoji mokykla yra viešasis juridinis asmuo, veikiantis kaip viešoji įstaiga, turinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos garantuojamą autonomiją, šio ir kitų įstatymų nustatytą specialų statusą. Nevalstybinė aukštoji mokykla yra viešasis juridinis asmuo, veikiantis kaip viešoji įstaiga, arba privatus juridinis asmuo.

7 straipsnis. Aukštųjų mokyklų autonomija ir atskaitomybė

1. Aukštoji mokykla turi autonomiją, apimančią akademinę, administracinę, ūkio ir finansų tvarkymo veiklą, grindžiamą savivaldos principu ir akademinę laisvę. Lietuvos Respublikos Konstitucijos, šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka aukštosios mokyklos autonomija derinama su atskaitomybe visuomenei, steigėjams ir juridinio asmens dalyviams.

2. Aukštoji mokykla turi teisę:

1) pasirinkti studijų ir asmenybės ugdymo, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros, profesionaliosios meno veiklos, kultūros ir mokslo žinių sklaidos kryptis ir formas;

2) nustatyti studijų tvarką;

3) šio įstatymo nustatyta tvarka nustatyti studijų kainą;

4) rengti ir tvirtinti teisės aktų nustatytus reikalavimus atitinkančias studijų programas;

5) teikti kitas švietimo, kvalifikacijos kėlimo, ekspertines paslaugas;

6) leisti studijų, mokslo ir kitą literatūrą;

7) nustatyti savo struktūrą, vidaus darbo tvarką, darbuotojų skaičių, jų teises, pareigas ir darbo apmokėjimo sąlygas, pareigybių reikalavimus, konkursų pareigoms eiti organizavimo ir darbuotojų atestavimo tvarką, laikydamosi įstatymų ir kitų teisės aktų;

8) savo statuto nustatyta tvarka priimti ir šalinti studentus;

9) skirti stipendijas studentams iš savo ar rėmėjų lėšų;

10) nustatyti bendradarbiavimo su Lietuvos Respublikos ir užsienio fiziniiais ir juridiniais asmenimis formas;

11) turtą valdyti, naudoti, disponuoti juo šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

12) verstis įstatymų nedraudžiama ūkine komercine veikla, kuri yra neatsiejamai susijusi su jos veiklos tikslais;

13) naudotis kitomis teisės aktų nustatytomis teisėmis.

3. Aukštoji mokykla privalo:

- 1) užtikrinti akademinės bendruomenės narių akademinę laisvę;
- 2) informuoti steigėjus, juridinio asmens dalyvius ir visuomenę apie studijų ir mokslinės veiklos kokybės užtikrinimo priemones, o valstybinės aukštosios mokyklos – ir apie savo finansinę, ūkinę ir mokslinę veiklą ir lėšų naudojimą; savo studijų programų išorinio kokybės įvertinimo ir akreditavimo rezultatus;
- 3) laiku teikti Vyriausybės įgaliotoms institucijoms oficialią informaciją (statistinius duomenis ir dalykinę informaciją), reikalingą mokslo ir studijų sistemos valdymui ir stebėsenai;
- 4) teikti studijuojantiems karjeros konsultacijas;
- 5) vykdyti kitas teisės aktų nustatytas prievolės.

8 straipsnis. Universitetas

1. Universitete vykdomos universitetinės studijos, atliekami moksliniai tyrimai, eksperimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra ir (arba) plėtojamas aukšto lygio profesionalusis menas. Šią veiklą vykdančios aukštosios mokyklos pavadinime turi būti žodis „universitetas“ arba „akademija“, arba „seminarija“.

2. Universiteto tikslai:

1) vykdyti studijas, teikiančias asmeniui moksliniais tyrimais grindžiamą šiuolaikinį pažinimo ir technologijų lygį atitinkantį aukštąjį universitetinį išsilavinimą, aukštojo mokslo kvalifikaciją, ugdyti visapusiškai išsilavinusią, etiškai atsakingą, kūrybingą ir verslią asmenybę;

2) darniai plėtoti įvairių sričių mokslinį pažinimą, vykdyti aukšto lygio mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą, rengti mokslininkus, mokslo srityje bendradarbiauti su šalies ir užsienio partneriais;

3) bendradarbiaujant su visuomenės ir ūkio partneriais, mokslinė, šviečiamąja, meno ir kita kultūrine veikla skatinti regionų ir visos šalies raidą;

4) ugdyti švietimui, mokslui, menui ir kultūrai imlią visuomenę, gebančią veiksmingai naudotis mokslu ir konkuruoti aukšto lygio technologijų, gaminių ir paslaugų rinkoje.

3. Daugiau kaip pusė universiteto dėstytojų turi būti mokslininkai ir (arba) pripažinti menininkai.

9 straipsnis. Kolegija

1. Kolegijoje vykdomos koleginės studijos, plėtojami taikomieji moksliniai tyrimai ir (arba) profesionalusis menas. Šią veiklą vykdančios aukštosios mokyklos pavadinime turi būti žodžiai „kolegija“ arba „aukštoji mokykla“.

2. Kolegijos tikslai:

1) vykdyti studijas, teikiančias asmeniui aukštąjį koleginių išsilavinimą ir aukštojo mokslo kvalifikaciją, tenkinančias Lietuvos valstybės bei visuomenės ir ūkio reikmes ir atitinkančias mokslo bei naujausių technologijų lygį;

2) plėtoti regionui reikalingus taikomuosius mokslinius tyrimus, konsultuoti vietos valdžios ir ūkio subjektus;

3) sudaryti sąlygas asmenų įgytoms žinioms ir gebėjimams tobulinti;

4) ugdyti švietimui ir kultūrai imlią visuomenę, gebančią dirbti sparčios technologijų kaitos sąlygomis.

3. Daugiau kaip pusė kolegijos dėstytojų turi turėti ne mažesnę kaip 3 metų praktinio darbo patirtį dėstomojo dalyko srityje. Kvalifikacija dėstomo dalyko srityje turi būti keliami kolegijos nustatyta tvarka. Dalykus, kuriuos kolegijose turi dėstyti mokslo laipsnį turintys dėstytojai, nustato studijų krypties, krypčių grupės arba studijų srities aprašai.

10 straipsnis. Mokslinių tyrimų institutas

1. Mokslinių tyrimų institutas gali būti valstybinis arba nevalstybinis.

2. Valstybinis mokslinių tyrimų institutas vykdo valstybei, visuomenei ar ūkio subjektams svarbius ilgalaikius steigėjo (juridinio asmens dalyvių) nustatytos krypties mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą.

3. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto tikslai:

1) vykdyti šalies ūkio, kultūros, sveikatos apsaugos ir visuomenės tęstinumui ir plėtrai svarbius ilgalaikius tam tikros krypties (krypčių) mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą;

2) bendradarbiauti su verslo, valdžios ir visuomenės atstovais, vykdyti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros užsakomuosius darbus, teikti metodologinę, metodinę ir kitą pagalbą;

3) skleisti visuomenėje mokslo žinias, diegti jas į kultūrą, švietimą, sveikatos apsaugą bei socialinėje ir ūkinėje veikloje, prisidėti prie inovacijomis ir žiniomis grindžiamos ekonomikos kūrimo, žinioms imlios visuomenės ugdymo.

4. Valstybiniai mokslinių tyrimų institutai, kurių tikslas – kaupti, sisteminti, saugoti, skleisti nematerialųjį ir dokumentinį lituanistikos paveldą, vykdyti fundamentinius lietuvių kalbos, etnologijos, raštijos, kultūros ir istorijos paveldo tyrimus, turi ypatingos nacionalinės svarbos statusą. Šį statusą įgyvendina Vyriausybė, tvirtindama jų įstatus ir priimdama kitus teisės aktus.

5. Valstybinis mokslinių tyrimų institutas yra viešasis juridinis asmuo, veikiantis kaip biudžetinė arba viešoji įstaiga. Nevalstybinis mokslinių tyrimų institutas gali būti viešasis juridinis asmuo, veikiantis kaip viešoji įstaiga, arba privatus juridinis asmuo.

11 straipsnis. Mokslinių tyrimų instituto teisės ir pareigos

1. Mokslinių tyrimų institutas turi teisę:

1) vadovaudamasis įstatymais ir kitais teisės aktais, nusistatyti struktūrą, vidaus darbo tvarką, darbuotojų skaičių, jų teises ir pareigas, darbo apmokėjimo sąlygas, pareigybių reikalavimus, konkursų pareigoms eiti organizavimo ir darbuotojų atestavimo tvarką;

2) atlikdamas savo misiją, bendradarbiauti su Lietuvos Respublikos ir užsienio fiziniiais ir juridiniais asmenimis;

3) leisti mokslo ir kitą literatūrą, pasirinkti būdus savo mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros rezultatams skelbti;

4) kartu su universitetais šio įstatymo nustatyta tvarka rengti mokslininkus, padėti rengti specialistus;

5) skatinti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros rezultatų panaudojimą ūkio, socialinio ir kultūrinio gyvenimo srityse;

6) vykdyti ekspertizes, teikti mokslines konsultacijas ir kitas paslaugas savo mokslinių tyrimų srityje pagal sutartis su Lietuvos Respublikos ir užsienio fiziniiais ir juridiniais asmenimis;

7) turtą valdyti, naudoti ir disponuoti juo teisės aktų nustatyta tvarka;

8) teisės aktų nustatyta tvarka įgyti kitų teisių.

2. Mokslinių tyrimų institutas privalo:

1) užtikrinti akademinės bendruomenės narių akademinę laisvę;

2) informuoti steigėją (juridinio asmens dalyvius) ir visuomenę apie mokslinės veiklos kokybės užtikrinimo priemones, o valstybinis mokslinių tyrimų institutas – ir apie savo finansinę, ūkinę veiklą ir lėšų naudojimą;

3) laiku teikti Vyriausybės įgaliotoms institucijoms oficialią informaciją (statistinius duomenis ir dalykinę informaciją), reikalingą mokslo ir studijų sistemos valdymui ir stebėsenai;

4) vykdyti kitas teisės aktų nustatytas prievoles.

3. Mokslinių tyrimų instituto ir jo darbuotojų teisėms į intelektualinės veiklos rezultatus *mutatis mutandis* taikomos šio įstatymo 82 straipsnio nuostatos.

III SKYRIUS

MOKSLO IR STUDIJŲ VALDYMAS

PIRMASIS SKIRSNIS

MOKSLO IR STUDIJŲ POLITIKOS FORMAVIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

12 straipsnis. Mokslo ir studijų politiką formuojančios ir įgyvendinančios institucijos

1. Valstybės mokslo ir studijų politiką formuoja Seimas.

2. Valstybės mokslo ir studijų politiką pagal šiame ir kituose įstatymuose bei teisės aktuose nustatytą kompetenciją įgyvendina Vyriausybė, Švietimo ir mokslo ministerija ir kitos ministerijos, Lietuvos mokslo taryba, Valstybinis studijų fondas, Studijų kokybės vertinimo centras, akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius, Vyriausybės ir Švietimo ir mokslo ministerijos įgaliotos institucijos, taip pat kitos institucijos.

3. Švietimo ir mokslo ministerijos patariamoji institucija strateginiais aukštojo mokslo plėtros klausimais yra Aukštojo mokslo taryba. Aukštojo mokslo taryba sudaroma ir veikia pagal Vyriausybės patvirtintus nuostatus.

4. Tarptautinių mokslo ir technologijų plėtros programų agentūra koordinuoja Lietuvos įstaigų, įmonių ir organizacijų dalyvavimą tarptautinėse mokslinių tyrimų programose ir projektuose. Tarptautinių mokslo ir technologijų plėtros programų agentūrą steigia Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

13 straipsnis. Lietuvos mokslo taryba

1. Lietuvos mokslo taryba yra valstybės biudžetinė įstaiga. Ją Vyriausybės teikimu steigia, jos nuostatus ir Vyriausybės siūlomus narius tvirtina Seimas. Lietuvos mokslo taryba yra atskaitinga Seimui ir Vyriausybei. Lietuvos mokslo tarybos vienasmenis valdymo organas yra Lietuvos mokslo tarybos pirmininkas.

2. Lietuvos mokslo taryba yra Seimo ir Vyriausybės patarėja mokslo ir mokslininkų rengimo klausimais. Lietuvos mokslo taryba dalyvauja įgyvendinant mokslinių tyrimų, eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir kitas programas, programinį konkursinį mokslinių tyrimų, eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros darbų finansavimą ir organizuoja Lietuvoje vykdomos mokslinės veiklos vertinimą.

3. Lietuvos mokslo tarybą sudaro Lietuvos mokslo tarybos valdyba, Mokslo fondas ir du ekspertų komitetai: Humanitarinių ir socialinių mokslų komitetas ir Gamtos ir technikos mokslų komitetas. Šie komitetai sudaromi Lietuvos mokslo tarybos nuostatuose nustatyta tvarka.

14 straipsnis. Valstybinis studijų fondas

1. Valstybinis studijų fondas yra valstybės biudžetinė įstaiga. Šį fondą steigia, jo nuostatus ir valdybą tvirtina Vyriausybė. Valstybinio studijų fondo vienasmenis valdymo organas yra Valstybinio studijų fondo direktorius.

2. Valstybinis studijų fondas Vyriausybės nustatyta tvarka administruoja valstybės paskolas ir remia valstybės remiamas paskolas studentams, stipendijas trečiosios pakopos studentams, taip pat kitą finansinę paramą studentams.

15 straipsnis. Mokslo ir technologijų parkai

1. Mokslo ir technologijų parkas yra juridinis asmuo, kurio pagrindinės funkcijos – stimuliuoti mokslo žinių ir technologijų sklaidos procesus, sudaryti sąlygas komercinti mokslinių tyrimų rezultatus, skatinti mokslo ir verslo ryšius, propaguoti inovacijų kultūrą. Mokslo ir technologijų parkai sudaro palankias sąlygas steigtis įmonėms, vykdyšančioms taikomųjų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės) plėtros darbus ir diegsiančioms inovacijas.

2. Mokslo ir technologijų parkai steigiami, veikia, pertvarkomi ir pasibaigia Civilinio kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Mokslo ir technologijų parkų viena iš dalyvių turi būti mokslo ir studijų institucija.

3. Tais atvejais, kai mokslo ir technologijų parkas yra viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti viešuosius interesus ir kurio dalininkės yra valstybinės aukštosios mokyklos ir (arba) valstybės ar savivaldybės institucijos, mokslo ir technologijų parkas gali gauti valstybės lėšų ar atitinkamai savivaldybės lėšų (įskaitant biudžeto asignavimus).

4. Mokslo ir technologijų parkai gali vykdyti valstybės institucijų patvirtintas programas. Mokslo ir technologijų parko ir jo remiamų įmonių tarpusavio santykiai ir įsipareigojimai nustatomi sutartyse.

16 straipsnis. Integruoti mokslo, studijų ir verslo centrai (slėniai)

1. Integruoti mokslo, studijų ir verslo centrai (slėniai) kuriami mokslinių tyrimų, studijų ir žinioms imlaus verslo potencialui sutelkti. Integruoti mokslo, studijų ir verslo centrai (slėniai) turi turėti bendrą arba susijusią infrastruktūrą ir kryptingai prisidėti prie žinių visuomenės ir žinių ekonomikos kūrimo, Lietuvos konkurencingumo stiprinimo.

2. Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) kūrimo ir plėtros koncepciją ir programas tvirtina Vyriausybė.

3. Integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtrą, jų programų kūrimą ir įgyvendinimą koordinuoja, priežiūros tarybą sudaro ir jos funkcijas tvirtina Vyriausybės įgaliota institucija.

17 straipsnis. Studijų kokybės vertinimo centras

1. Studijų kokybės vertinimo centras yra valstybės biudžetinė įstaiga. Šį centrą steigia ir jo nuostatus tvirtina Švietimo ir mokslo ministerija. Studijų kokybės vertinimo centro pagrindiniai uždaviniai yra:

1) skatinti aukštųjų mokyklų veiklos kokybę per išorinį vertinimą bei institucijų ir studijų programų akreditavimą;

2) kurti palankias laisvo asmenų judėjimo sąlygas organizuojant ir vykdant užsienio institucijose įgytų, su aukštesniu mokslu susijusių kvalifikacijų vertinimą ir (arba) pripažinimą Lietuvoje ir atliekant kitas Vyriausybės nustatytas funkcijas.

2. Studijų kokybės vertinimo centro kolegialus valdymo organas yra Studijų kokybės vertinimo centro taryba, sudaroma iš 11 narių. Juos 6 metams skiria: Seimas Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto teikimu, Vyriausybė, švietimo ir mokslo ministras, Lietuvos mokslo taryba kartu su Lietuvos mokslų akademija, universitetų senatai, kolegijų akademinės tarybos, Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų atstovybių sąjungos, Lietuvos kultūros ir meno taryba, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos pramonės, prekybos ir amatų rūmai, Žinių ekonomikos forumas. Studijų kokybės vertinimo centro tarybos sudėtį skelbia švietimo ir mokslo ministras. Studijų kokybės vertinimo centro taryba rengia ir tvirtina savo veiklos reglamentą.

3. Ne rečiau kaip kas 5 metai atliekamas Studijų kokybės vertinimo centro veiklos išorinis vertinimas. Vertinimo rezultatai skelbiami viešai.

4. Studijų kokybės vertinimo centras kiekvienais metais viešai skelbia studijų kokybės vertinimo apibendrinimus.

5. Studijų kokybės vertinimo centro vienasmenis valdymo organas yra direktorius. Direktorių viešo konkurso būdu 5 metų kadencijai renka, skiria ir atleidžia iš pareigų Studijų kokybės vertinimo centro taryba. Tas pats asmuo direktoriumi gali būti renkamas ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės.

18 straipsnis. Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius

1. Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – kontrolierius) yra valstybės pareigūnas, nagrinėjantis skundus ir inicijuojantis tyrimus dėl akademinės etikos ir procedūrų pažeidimo.

2. Kontrolierių 5 metų kadencijai skiria Seimas Lietuvos mokslo tarybos teikimu. Tas pats asmuo kontrolieriumi negali būti skiriamas daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės. Paskirtas kontrolierius eina pareigas tol, kol paskiriamas naujas kontrolierius.

3. Kontrolieriaus įgaliojimai nutrūksta, kai:

1) pasibaigia įgaliojimų laikas;

2) jis atsistatydina;

3) jis miršta;

4) nedirba dėl laikinojo nedarbingumo ilgiau kaip 120 kalendorinių dienų iš eilės arba ilgiau kaip 140 dienų per paskutinius 12 mėnesių, jei įstatymų nenustatyta, kad dėl tam tikros ligos pareigos paliekamos ilgesnį laiką, arba kai kontrolierius pagal medicinos ar invalidumą nustatančios komisijos išvadą negali eiti pareigų;

5) dėl jo įsiteisėja apkaltinamasis teismo nuosprendis;

6) daugiau kaip pusė visų Seimo narių pareiškia nepasitikėjimą juo.

4. Šio straipsnio 3 dalies 4 punkte nustatytu atveju klausimą dėl kontrolieriaus įgaliojimų nutraukimo Seimas sprendžia tik tada, kai yra sveikatos apsaugos ministro sudarytos gydytojų komisijos išvada.

5. Šio straipsnio 3 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytais atvejais kontrolierius eina pareigas tol, kol į jo vietą paskiriamas naujas kontrolierius.

6. Kontrolieriumi skiriamas nepriekaištingos reputacijos asmuo, turintis mokslo laipsnį ir vadybinės patirties.

7. Kontrolieriaus pareigos nesuderinamos su jokiais kitomis renkamomis arba skiriamomis pareigomis valstybės ir savivaldybių institucijose, įstaigose, įmonėse, organizacijose. Kontrolierius negali gauti jokio kito atlyginimo, išskyrus atlyginimą už kūrybinę veiklą.

8. Kontrolierius vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, šiuo ir kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, kitais teisės aktais.

9. Kontrolieriaus veikla grindžiama teisėtumo, nešališkumo, teisingumo ir viešumo principais.

10. Kontrolieriui teikiamame skunde turi būti nurodyta:

- 1) pareiškėjo vardas, pavardė (arba juridinio asmens pavadinimas) ir adresas;
- 2) duomenys apie akademinės etikos ir (arba) procedūrų pažeidimą.

11. Kontrolierius gautą skundą išnagrinėja ir priima sprendimą ne vėliau kaip per 30 dienų. Dėl skunde nurodytų aplinkybių sudėtingumo ar dėl to, kad skundo nagrinėjimo metu prireikia gauti papildomos informacijos, skundo nagrinėjimo ir sprendimo dėl jo priėmimo terminas gali būti pratęstas iki 3 mėnesių nuo skundo gavimo dienos.

12. Išnagrinėjęs skundą arba atlikęs tyrimą, kontrolierius priima sprendimą:

- 1) informuoti mokslo ir studijų institucijas ir Švietimo ir mokslo ministeriją apie asmenis, padariusius akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų;
  - 2) įpareigoti mokslo laipsnį suteikusia ir (arba) konkursą pareigoms eiti vykdžiusią instituciją atšaukti sprendimą dėl mokslo laipsnio suteikimo ir (arba) konkurso laimėtojo;
  - 3) rekomenduoti mokslo ir studijų institucijoms atšaukti sprendimą, priimtą remiantis akademinę etiką ir procedūras reglamentuojančiais dokumentais;
  - 4) rekomenduoti darbuotojui atsisakyti dalyvauti vykdomame mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros projekte;
  - 5) informuoti už atitinkamą sritį atsakingą instituciją apie nukentėjusius nuo akademinės etikos pažeidimų asmenis (autorius);
  - 6) informuoti teisėsaugos institucijas, jei nustatomas nusikalstamos veikos požymis;
  - 7) kreiptis į teismą, jei nevykdomas kontrolieriaus įpareigojimas;
  - 8) viešinti nustatytus akademinės etikos ir procedūrų pažeidimo atvejus;
  - 9) pripažinti skundą nepagrįstu.
13. Kontrolierius privalo raštu atsakyti pareiškėjui.

14. Kontrolieriaus veiklą užtikrina Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba (toliau – Tarnyba). Tarnyba yra valstybės biudžetinė įstaiga. Tarnybos vadovas yra kontrolierius. Tarnybos nuostatus tvirtina Seimas.

15. Kontrolierius turi teisę nemokamai gauti iš įstaigų, įmonių ir organizacijų, akademinės bendruomenės narių visą informaciją, reikalingą Tarnybos funkcijoms atlikti.

16. Kontrolierius kartą per metus atsiskaito Seimui iki kovo 1 d. už savo ir Tarnybos veiklą.

17. Kontrolieriaus darbo užmokesčio dydį ir apmokėjimo sąlygas nustato Valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymas.

ANTRASIS SKIRSNIS

AUKŠTOSIOS MOKYKLOS VALDYMAS

19 straipsnis. Aukštosios mokyklos organai

1. Valstybinis universitetas turi turėti kolegialius valdymo organus – tarybą ir senatą, taip pat vienasmenį valdymo organą – rektorių.

2. Valstybinė kolegija turi turėti kolegialius valdymo organus – tarybą ir akademinę tarybą, taip pat vienasmenį valdymo organą – direktorių.

3. Nevalstybinės aukštosios mokyklos valdymą reglamentuoja šios aukštosios mokyklos steigimo dokumentai.

20 straipsnis. Valstybinės aukštosios mokyklos taryba

1. Valstybinės aukštosios mokyklos valdymo organas yra taryba.

2. Taryba atlieka šias funkcijas:

1) tvirtina aukštosios mokyklos viziją ir misiją, rektoriaus (direktoriaus) pateiktą strateginį veiklos planą;

2) išklausiusi senato (akademinės tarybos) nuomonę, teikia Seimui tvirtinti universiteto (Vyriausybei – kolegijos) statuto pakeitimus;

3) svarsto ir tvirtina rektoriaus (direktoriaus) teikiamus aukštosios mokyklos struktūros pertvarkos planus;

4) nustato aukštosios mokyklos lėšų (taip pat lėšų, skirtų vadovų ir kitų darbuotojų darbo užmokesčiui) ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais tvarką, svarsto ir tvirtina svarbiausius su tuo susijusius sprendimus;

5) nustato aukštosios mokyklos rektoriaus (direktoriaus) rinkimų viešo konkurso būdu organizavimo tvarką; renka, skiria į pareigas ir atleidžia iš jų aukštosios mokyklos rektorių (direktorių);

6) nustato aukštosios mokyklos darbuotojų parinkimo ir vertinimo principus;

7) rektoriaus (direktoriaus) teikimu nustato studijų kainą ir įmokų, tiesiogiai nesusijusių su studijų programos įgyvendinimu, dydžius;

8) nustato bendrą studijų vietų skaičių, atsižvelgdama į galimybes užtikrinti studijų ir mokslinės veiklos kokybę;

9) tvirtina rektoriaus (direktoriaus) pateiktą aukštosios mokyklos metinę pajamų ir išlaidų sąmatą ir šios sąmatos įvykdymo ataskaitą; gali inicijuoti aukštosios mokyklos ūkinės ir finansinės veiklos auditą;

10) tvirtina rektoriaus (direktoriaus) pateiktą aukštosios mokyklos metinę veiklos ataskaitą, vertina veiklos atitiktį strateginiam planui, pasiektus rezultatus ir jų poveikį;

11) užtikrina aukštosios mokyklos atskaitingumą ir ryšį su visuomene ir steigėjais, kiekvienais metais informuoja visuomenę apie aukštosios mokyklos strateginio veiklos plano vykdymo rezultatus;

12) rūpinasi parama aukštajai mokyklai;

13) išklausiusi senato (akademinės tarybos) nuomonę, tvirtina aukštosios mokyklos reorganizavimo arba likvidavimo planus ir teikia juos Seimui (Vyriausybei);

14) rengia metinę savo veiklos ataskaitą ir ją pateikia: valstybiniai universitetai – Seimui, valstybinės kolegijos – Vyriausybei;

15) atlieka aukštosios mokyklos statute ir kituose teisės aktuose nustatytas funkcijas.

3. Taryba sudaroma iš 9 arba 11 narių. Aukštosios mokyklos statutas nustato tikslų tarybos narių skaičių. Aukštosios mokyklos statuto nustatyta tvarka vieną tarybos narį skiria studentų atstovybė, jeigu jos nėra, – visuotinis studentų susirinkimas (konferencija); du arba, jeigu tarybą sudaro 11 narių, tris narius – dėstytojai ir mokslo darbuotojai; vieną – administracija ir kiti darbuotojai; vieną tarybos narį skiria švietimo ir mokslo ministras kartu su aukštosios mokyklos senatu (akademinė taryba), kitus keturis arba, jeigu tarybą sudaro 11 narių, penkis narius siūlo juridiniai ir fiziniai asmenys iš asmenų, nepriklausančių aukštosios mokyklos personalui ir studentams, – šiuos tarybos narius skiria ir atšaukia švietimo ir mokslo ministras Aukštojo mokslo tarybos teikimu, išklausęs aukštosios mokyklos tarybos nuomonę. Tarybos sudėtį viešai skelbia švietimo ir mokslo ministras.

4. Tarybos nariu gali būti nepriekaištingos reputacijos asmuo, ėjęs ar einantis atsakingas pareigas švietimo, mokslo, kultūros, viešosios veiklos ar verslo srityje (šis reikalavimas netaikomas studentų atstovui) ir turintis žinių bei gebėjimų, padedančių siekti aukštosios mokyklos tikslų ir įgyvendinti aukštosios mokyklos misiją. Tarybos nariu tas pats asmuo gali būti ne ilgiau kaip dvi tarybos kadencijas iš eilės.

5. Tarybos nariais negali būti Respublikos Prezidentas, Seimo ir Vyriausybės nariai ir politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai.

6. Tarybos nario kadencija – 5 metai. Ne vėliau kaip prieš mėnesį iki tarybos nario kadencijos pabaigos švietimo ir mokslo ministras paskelbia naujai sudaromos tarybos sudėtį.

7. Pradėdamas eiti pareigas tarybos narys tarybos posėdyje aukštosios mokyklos statuto nustatyta tvarka pasirašo įsipareigojimą vadovautis aukštosios mokyklos ir visuomenės interesais ir sąžiningai atlikti šio įstatymo nustatytas funkcijas.

8. Taryba visų narių balsų dauguma iš savo narių renka ir atšaukia tarybos pirmininką. Tarybos pirmininku negali būti aukštosios mokyklos personalui priklausantis asmuo ar studentas.

9. Taryba tvirtina savo darbo reglamentą. Taryba sprendimus priima posėdyje dalyvaujančių tarybos narių balsų dauguma. Tarybos posėdžiai yra teisėti, jeigu juose dalyvauja ne mažiau kaip du trečdaliai tarybos narių.

10. Aukštosios mokyklos rektorius (direktorius) gali dalyvauti tarybos posėdžiuose patariamąjo balso teise.

11. Jeigu tarybos narys netinkamai vykdo aukštosios mokyklos statuto, tarybos darbo reglamento ar šio straipsnio 7 dalyje nurodyto įsipareigojimo nustatytas pareigas arba nepasirašo šio straipsnio 7 dalyje nurodyto įsipareigojimo, tarybos pirmininkas turi teisę kreiptis į tą narį paskyrusį asmenį su prašymu atšaukti paskirtą tarybos narį.

12. Jeigu tarybos nario įgaliojimai nutrūksta iki kadencijos pabaigos, naują tarybos narį šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka skiria asmuo, skyręs tarybos narį, kurio įgaliojimai nutrūko. Naujas tarybos narys pareigas pradeda eiti po to, kai apie jo paskyrimą paskelbia švietimo ir mokslo ministras ir tarybos narys pasirašo šio straipsnio 7 dalyje nurodytą įsipareigojimą.

13. Tarybos nariams gali būti atlyginama už veiklą einant tarybos nario pareigas iš aukštosios mokyklos lėšų. Išmokų mokėjimo tvarka nustatoma aukštosios mokyklos statute.

14. Aukštosios mokyklos rektorius (direktorius) užtikrina tarybos veiklai reikiamas organizacines sąlygas.

21 straipsnis. Valstybinės aukštosios mokyklos senatas (akademinė taryba)

1. Valstybinės aukštosios mokyklos senatas (akademinė taryba) yra aukštosios mokyklos akademinų reikalų valdymo organas.

2. Universiteto senatas atlieka šias funkcijas:

1) tvirtina studijų, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros, meno programas ir teikia rektoriui siūlymus dėl šių programų finansavimo ir universiteto struktūros pertvarkos, reikalingos toms programoms įgyvendinti, vertina atliktų tyrimų rezultatus ir visos universiteto mokslo ir meno veiklos kokybę ir lygį;

2) nustato studijų tvarką, tvirtina universiteto vidaus tvarkos taisykles;

3) tvirtina vidinę studijų kokybės užtikrinimo sistemą ir kontroliuoja, kaip ji įgyvendinama;

4) vadovaudamasis tarybos nustatytais universiteto darbuotojų parinkimo ir vertinimo principais, tvirtina dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigybių kvalifikacinius reikalavimus, nustato dėstytojų ir mokslo darbuotojų atestavimo ir konkursų eiti pareigas organizavimo tvarką;

5) universiteto statuto nustatyta tvarka šaukia universiteto akademinės bendruomenės susirinkimus (konferencijas) svarbiems universiteto veiklos klausimams aptarti;

6) universiteto statuto nustatyta tvarka teikia universiteto garbės ir kitus vardus;

7) atlieka kitas teisės aktuose ir universiteto statute nustatytas funkcijas.

3. Kolegijos akademinė taryba atlieka šias funkcijas:

1) tvirtina studijų programas ir teikia direktoriui siūlymus dėl šių programų finansavimo ir dėl kolegijos struktūros pertvarkos, reikalingos toms programoms įgyvendinti, vertina atliktų tyrimų rezultatus ir kolegijos mokslo taikomosios ir meno veiklos kokybę ir lygį;

2) nustato studijų tvarką, tvirtina kolegijos vidaus tvarkos taisykles;

3) tvirtina vidinę studijų kokybės užtikrinimo sistemą ir kontroliuoja, kaip ji įgyvendinama;

4) vadovaudamasis tarybos nustatytais kolegijos darbuotojų parinkimo ir vertinimo principais, tvirtina dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigybių kvalifikacinius reikalavimus,

nustato dėstytojų ir mokslo darbuotojų atestavimo ir konkursų eiti pareigas organizavimo tvarką;

5) kolegijos statuto nustatyta tvarka šaukia kolegijos akademinės bendruomenės susirinkimus (konferencijas) svarbiems kolegijos veiklos klausimams aptarti;

6) kolegijos statuto nustatyta tvarka teikia kolegijos garbės vardus;

7) atlieka kitas teisės aktuose ir kolegijos statute nustatytas funkcijas.

4. Senatas (akademinė taryba) sudaromas (sudaroma) aukštosios mokyklos statute nustatyta tvarka ne ilgiau kaip 5 metams.

5. Senato (akademinės tarybos) nariais gali būti universiteto (kolegijos) akademinės bendruomenės nariai, universiteto administracijos nariai, patenkantys į senatą (akademinę tarybą) pagal pareigas, taip pat kitų mokslo ir studijų institucijų mokslininkai, dėstytojai ir pripažinti menininkai. Studentų skiriami atstovai turi sudaryti ne mažiau kaip 20 procentų senato (akademinės tarybos) narių. Studentų atstovus į senatą (akademinę tarybą) skiria studentų atstovybė, o jeigu jos nėra, – visuotinis studentų susirinkimas (konferencija). Profesoriaus ir vyriausiojo mokslo darbuotojo pareigas einantys asmenys turi sudaryti ne mažiau kaip 20 procentų senato narių. Docento ir vyresniojo mokslo darbuotojo pareigas einantys asmenys turi sudaryti ne mažiau kaip 20 procentų senato (akademinės tarybos) narių. Senato (akademinės tarybos) nariai pagal pareigas turi sudaryti ne daugiau kaip 10 procentų senato (akademinės tarybos) narių. Senato (akademinės tarybos) nariai pagal pareigas gali būti ir kitų mokslo ir studijų institucijų darbuotojai. Aukštosios mokyklos rektorius (direktorius) yra senato (akademinės tarybos) narys pagal pareigas.

6. Senato (akademinės tarybos) veiklą reglamentuoja aukštosios mokyklos senato (akademinės tarybos) patvirtintas senato (akademinės tarybos) darbo reglamentas.

7. Senato (akademinės tarybos) pirmininku negali būti tos aukštosios mokyklos rektorius (direktorius).

8. Senatas (akademinė taryba) apie savo sprendimus aukštosios mokyklos statuto nustatyta tvarka informuoja aukštosios mokyklos bendruomenę ir kartą per metus jai atsiskaito už savo veiklą.

22 straipsnis. Valstybinės aukštosios mokyklos rektorius (direktorius)

1. Valstybinės aukštosios mokyklos rektorius (direktorius) yra aukštosios mokyklos vienasmenis valdymo organas, veikia jos vardu ir jai atstovauja.

2. Rektorius (direktorius) atlieka šias funkcijas:

- 1) vadovauja aukštajai mokyklai, organizuoja aukštosios mokyklos veiklą, užtikrindamas strateginio veiklos plano įgyvendinimą;
  - 2) leidžia įsakymus;
  - 3) priima ir atleidžia aukštosios mokyklos darbuotojus;
  - 4) aukštosios mokyklos statuto nustatyta tvarka priima ir šalina studentus;
  - 5) įvertinęs studentų atstovybės siūlymus, teikia tarybai tvirtinti studijų kainą ir įmokų, tiesiogiai nesusijusių su studijų programos įgyvendinimu, dydžius;
  - 6) atsako už aukštosios mokyklos finansinę veiklą, tinkamą lėšų ir turto valdymą, naudojimą ir disponavimą jais;
  - 7) teikia tarybai tvirtinti ir viešai skelbia aukštosios mokyklos metinę veiklos ataskaitą, metinę pajamų ir išlaidų sąmatą ir šios sąmatos įvykdymo ataskaitą;
  - 8) supažindina senatą (akademinę tarybą) ir teikia Švietimo ir mokslo ministerijai aukštosios mokyklos metinę veiklos ataskaitą;
  - 9) teikia tarybai tvirtinti strateginį aukštosios mokyklos veiklos ir aukštosios mokyklos struktūros pertvarkos planus;
  - 10) atlieka kitas teisės aktuose ir aukštosios mokyklos statute nustatytas funkcijas.
3. Rektorių (direktorių) viešo konkurso būdu renka, skiria ir atleidžia taryba.
  4. Taryba skelbia viešą konkursą rektoriaus (direktoriaus) pareigoms eiti. Rektorius (direktorius) laikomas išrinktu, jeigu už jį balsuoja ne mažiau kaip trys penktadaliai visų tarybos narių.
  5. Rektoriumi gali būti asmuo, turintis mokslo laipsnį arba esantis pripažintas menininkas, turintis pedagoginės ir vadybinės patirties.
  6. Direktoriumi gali būti asmuo, turintis pedagoginės ir vadybinės patirties.
  7. Su išrinktu rektoriumi (direktoriumi) jo kadencijos laikotarpiui darbo sutartį aukštosios mokyklos vardu pasirašo tarybos pirmininkas arba kitas tarybos įgaliotas asmuo.
  8. Rektoriaus (direktoriaus) kadencija – 5 metai. Tas pats asmuo tos pačios aukštosios mokyklos rektoriumi (direktoriumi) gali būti renkamas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės ir ne anksčiau kaip po 5 metų nuo paskutinės kadencijos pabaigos, jei paskutinė kadencija buvo iš eilės antra.
  9. Jeigu tarybos posėdyje jos narių balsų dauguma aukštosios mokyklos rektoriaus (direktoriaus) pateikta aukštosios mokyklos metinė veiklos ataskaita arba metinė pajamų ir išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaita nepatvirtinama, rektorius (direktorius) teisės aktų nustatyta tvarka gali būti atleistas iš pareigų.

23 straipsnis. Studentų dalyvavimas aukštosios mokyklos valdyme

Studentų interesams aukštosios mokyklos valdymo organuose atstovauja studentų atstovai, kuriuos skiria studentų atstovybė, o jeigu jos nėra, – visuotinis studentų susirinkimas (konferencija).

**TREČIASIS SKIRSNIS
MOKSLINIŲ TYRIMŲ INSTITUTO VALDYMAS****24 straipsnis. Mokslinių tyrimų instituto organai**

1. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto valdymo organai yra mokslinių tyrimų instituto mokslo taryba ir mokslinių tyrimų instituto direktorius.
2. Nevalstybinių mokslinių tyrimų institutų valdymą reglamentuoja jų steigimo dokumentai.

25 straipsnis. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto mokslo taryba

1. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto mokslo taryba atlieka šias funkcijas:
  - 1) įstatų nustatyta tvarka tvirtina valstybinio mokslinių tyrimų instituto struktūrą ir jos pakeitimus;
  - 2) tvirtina mokslo darbuotojų atestavimo ir konkursų pareigoms eiti organizavimo tvarką;
  - 3) svarsto ir tvirtina mokslinę veiklą reglamentuojančius dokumentus;
  - 4) svarsto valstybinio mokslinių tyrimų instituto direktoriaus pateiktas metines veiklos ataskaitas ir vertina, kaip valstybinis mokslinių tyrimų institutas įgyvendina savo tikslus ir uždavinius;
  - 5) atlieka kitas įstatuose nustatytas funkcijas.
2. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto mokslo taryba sudaroma 5 metams iš mokslo darbuotojų ir administracijos darbuotojų, taip pat iš kitų įstaigų, įmonių bei organizacijų, suinteresuotų instituto tikslų ir misijos įgyvendinimu, atstovų valstybinio mokslinių tyrimų instituto įstatų nustatyta tvarka. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto mokslo taryba tvirtina savo darbo reglamentą.

26 straipsnis. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto direktorius

1. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto direktorius yra valstybinio mokslinių tyrimų instituto vienasmenis valdymo organas, veikia jo vardu ir jam atstovauja. Direktorius atlieka įstatuose ir teisės aktuose nustatytas įstaigos vadovo funkcijas.

2. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto direktorių viešo konkurso būdu skiria į pareigas ir atleidžia iš jų steigėjas (juridinio asmens dalyviai) ar jo (jų) įgaliotas asmuo.

3. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina valstybinio mokslinių tyrimo instituto direktoriaus rinkimų viešo konkurso būdu organizavimo tvarką.

4. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto direktoriumi gali būti asmuo, turintis mokslo laipsnį ir vadybinės patirties.

5. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto direktoriaus kadencijos trukmė – 5 metai. Tas pats asmuo valstybinio mokslinių tyrimų instituto direktoriumi gali būti skiriamas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės ir ne anksčiau kaip po 5 metų nuo paskutinės kadencijos pabaigos, jei paskutinė kadencija buvo iš eilės antra.

IV SKYRIUS**MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJŲ STEIGIMAS, PABAIGA IR
PERTVARKYMAS. LEIDIMAS VYKDYTI STUDIJAS IR (ARBA) SU
STUDIJOMIS SUSIJUSIĄ VEIKLĄ****27 straipsnis. Aukštosios mokyklos steigimo sąlygos**

1. Aukštoji mokykla steigiama Civilinio kodekso, šio įstatymo ir atitinkamą juridinio asmens teisinę formą reglamentuojančio įstatymo nustatyta tvarka.

2. Aukštoji mokykla gali būti steigiama, jei yra materialinė bazė ir kitos šiame įstatyme nustatytos sąlygos, būtinos planuojamų studijų programų, mokslinės ir (arba) meno veiklos kokybei užtikrinti, taip pat teikiamų aukštojo mokslo kvalifikacijų reikalavimams tenkinti.

3. Valstybinį universitetą steigia Seimas Vyriausybės teikimu. Nepažeisdama šiame įstatyme nustatytų reikalavimų, valstybės, kaip valstybinio universiteto savininkės, teisės ir pareigas įgyvendina tik Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Valstybinio universiteto dalininkais negali būti privatūs ir viešieji asmenys.

4. Valstybinę kolegiją steigia Vyriausybė Švietimo ir mokslo ministerijos teikimu. Nepažeisdama šiame įstatyme nustatytų reikalavimų, valstybės, kaip valstybinės kolegijos savininkės, teisės ir pareigas įgyvendina tik Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Vyriausybė, priėmusi sprendimą steigti valstybinę kolegiją, priima sprendimą ir dėl steigėjo funkcijų perdavimo valstybės institucijai ar įstaigai. Valstybinės kolegijos dalininkais negali būti privatūs ir viešieji asmenys.

5. Nevalstybinę aukštąją mokyklą gali steigti fiziniai arba juridiniai asmenys, išskyrus valstybės ir savivaldybių institucijas bei įstaigas, taip pat Europos Sąjungos valstybėse narėse ir kitose Europos ekonominės erdvės susitarimą pasirašiusiose valstybėse įsisteigusių įmonių filialai Lietuvoje.

28 straipsnis. Aukštosios mokyklos statusas

1. Aukštosios mokyklos statusas (toliau – statusas) yra steigimo dokumentas, kuriuo aukštoji mokykla vadovaujasi savo veikloje.

2. Aukštosios mokyklos statute turi būti nustatyta:

1) aukštosios mokyklos pavadinimas, buveinės adresas;

2) teisinė forma;

3) veiklos tikslai ir uždaviniai;

4) veiklos sritys ir rūšys;

5) mokslo ir studijų organizavimo pagrindinės nuostatos;

6) aukštosios mokyklos organai ir jų kompetencija, jų rinkimo (skyrimo, šaukimo) ir atšaukimo tvarka;

7) studentų ir darbuotojų teisės, pareigos ir atsakomybė;

8) studentų priėmimo ir šalinimo tvarka;

9) ginčų tarp studentų bei administracijos ir kitų darbuotojų nagrinėjimo komisijų sudarymo, ginčų nagrinėjimo ir sprendimų įgyvendinimo tvarka;

10) lėšų šaltiniai, turto ir lėšų naudojimo tvarka;

11) mokslo ir studijų kokybės užtikrinimo tvarka;

12) filialų ir atstovybių steigimo bei jų veiklos nutraukimo tvarka;

13) statuto keitimo tvarka.

3. Statute gali būti reglamentuojami ir kiti aukštosios mokyklos veiklos dalykai.

4. Valstybinio universiteto statusas tvirtinamas Seimo nutarimu, valstybinės kolegijos statusas – Vyriausybės nutarimu.

5. Nevalstybinės aukštosios mokyklos steigimo dokumentas priimamas ir keičiamas teisės aktų nustatyta tvarka.

29 straipsnis. Mokslinių tyrimų instituto steigimo sąlygos

1. Mokslinių tyrimų institutas steigiamas Civilinio kodekso, šio įstatymo ir atitinkamą juridinio asmens teisinę formą reglamentuojančio įstatymo nustatyta tvarka.

2. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto steigėja yra Vyriausybė. Vyriausybė, priėmusi sprendimą steigti valstybinį mokslinių tyrimų institutą, priima sprendimą ir dėl steigėjo funkcijų perdavimo valstybės institucijai ar įstaigai. Nevalstybinį mokslinių tyrimų institutą gali steigti fiziniai arba juridiniai asmenys, išskyrus valstybės ir savivaldybių institucijas.

3. Valstybinis mokslinių tyrimų institutas gali būti steigiamas, kai reikia vykdyti valstybės, ūkio ar visuomenės plėtrai svarbius tam tikros krypties ilgalaikius mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą ir kai Vyriausybės įgaliota vertinimo institucija nustato, kad valstybinio mokslinių tyrimų instituto steigimo projektas yra pagrįstas pakankamais materialiniais ir žmogiškaisiais ištekliais ir yra įvykdyti kiti valstybiniais mokslinių tyrimų institutams keliami reikalavimai.

4. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto steigimo tvarką, steigimo dokumentų reikalavimus, instituto veiklos kvalifikacinius reikalavimus ir instituto veiklos priežiūros tvarką nustato Vyriausybė.

30 straipsnis. Mokslinių tyrimų institutų įstatai

1. Mokslinių tyrimų instituto įstatuose turi būti nurodyta:

- 1) mokslinių tyrimų instituto pavadinimas, buveinės adresas;
- 2) teisinė forma;
- 3) buveinė;
- 4) veiklos tikslai;
- 5) veiklos sritys ir rūšys;
- 6) mokslinių tyrimų instituto organai ir jų kompetencija, skyrimo ir atleidimo tvarka;
- 7) darbuotojų teisės, pareigos ir atsakomybė;
- 8) mokslinių tyrimų instituto visuomeninės priežiūros forma;
- 9) lėšų šaltiniai, turto ir lėšų naudojimo tvarka;
- 10) įstatų keitimo tvarka;
- 11) kiti veiklos dalykai.

2. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto įstatus tvirtina Vyriausybė.

31 straipsnis. Aukštosios mokyklos pabaigos ir pertvarkymo pagrindai

Aukštosios mokyklos pabaigos ir pertvarkymo tvarką reglamentuoja Civilinis kodeksas, šis įstatymas ir atitinkamą juridinio asmens teisinę formą reglamentuojantis įstatymas.

32 straipsnis. Valstybinės aukštosios mokyklos reorganizavimo ypatumai

1. Sprendimą dėl valstybinio universiteto reorganizavimo priima Seimas universiteto tarybos teikimu arba Vyriausybės teikimu, įvertinęs universiteto tarybos nuomonę. Sprendimą dėl valstybinės kolegijos reorganizavimo priima Vyriausybė kolegijos tarybos teikimu arba Švietimo ir mokslo ministerijos teikimu, įvertinusi kolegijos tarybos nuomonę.

2. Reorganizuojant valstybinę aukštąją mokyklą skaidymo būdu, bent vienas iš juridinių asmenų, kuriems pereina reorganizuotos valstybinės aukštosios mokyklos teisės ir pareigos, turi būti valstybinė aukštoji mokykla, o kitų juridinių asmenų savininkė arba viena iš dalininkų – valstybė. Reorganizuojant valstybinę aukštąją mokyklą jungimo būdu, juridinis asmuo, kuriam pereina reorganizuotos valstybinės aukštosios mokyklos teisės ir pareigos, turi būti valstybinė aukštoji mokykla.

3. Per 3 mėnesius nuo reorganizavimo pabaigos aukštojoje mokykloje, kuriai pereina reorganizuotos aukštosios mokyklos teisės ir pareigos, šio įstatymo nustatyta tvarka sudaromi nauji aukštosios mokyklos valdymo organai.

4. Jeigu reorganizuojant aukštąją mokyklą įsteigiama nauja aukštoji mokykla, ji šio įstatymo nustatyta tvarka turi gauti leidimą vykdyti studijas ir (arba) kitą su studijomis susijusią veiklą.

33 straipsnis. Valstybinės aukštosios mokyklos likvidavimo ypatumai

1. Sprendimą dėl valstybinio universiteto likvidavimo priima Seimas universiteto tarybos teikimu arba Vyriausybės teikimu, įvertinęs universiteto tarybos nuomonę. Sprendimą dėl valstybinės kolegijos likvidavimo priima Vyriausybė kolegijos tarybos teikimu arba Švietimo ir mokslo ministerijos teikimu, įvertinusi kolegijos tarybos nuomonę.

2. Kai yra priimtas sprendimas likviduoti valstybinę aukštąją mokyklą, švietimo ir mokslo ministras, suderinęs su aukštosios mokyklos taryba, paskiria likvidatorių, kuris pagal Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintą likvidavimo projektą ir grafiką likviduoja valstybinę aukštąją mokyklą. Likvidavimo projekte turi būti išdėstyti siūlymai dėl

galimybių užtikrinti studentams tęsti studijas kitose aukštosiose mokyklose, taip pat siūlymai dėl valstybinės aukštosios mokyklos turto naudojimo.

3. Nuo likvidatoriaus paskyrimo dienos likviduojamos valstybinės aukštosios mokyklos senatas (akademinė taryba) ir taryba, taip pat rektorius (direktorius) netenka įgaliojimų. Jų funkcijas atlieka likvidatorius.

34 straipsnis. Mokslinių tyrimų instituto pabaiga ir pertvarkymas

1. Mokslinių tyrimų instituto pabaigos ir pertvarkymo tvarką reglamentuoja Civilinis kodeksas, šis įstatymas ir atitinkamą juridinio asmens teisinę formą reglamentuojantis įstatymas.

2. Sprendimą dėl valstybinio mokslinių tyrimų instituto pabaigos ir pertvarkymo priima Vyriausybė.

35 straipsnis. Teisė vykdyti studijas ir (arba) su studijomis susijusią veiklą

1. Vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą turi teisę šio įstatymo nustatyta leidimą vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą turinčios aukštosios mokyklos:

- 1) valstybinės aukštosios mokyklos;
- 2) nevalstybinės aukštosios mokyklos;
- 3) užsienio aukštosios mokyklos filialas, įsteigtas Lietuvos Respublikoje.

2. Vykdyti su studijomis susijusią veiklą turi teisę šio įstatymo nustatyta leidimą turinti užsienio aukštosios mokyklos atstovybė.

36 straipsnis. Leidimas vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą

1. Leidimas vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą išduodamas šio įstatymo ir Vyriausybės nustatyta tvarka. Leidimas vykdyti studijas gali būti išduotas, jei yra materialinė bazė, kvalifikuotas personalas ir kitos šiame įstatyme ir Vyriausybės patvirtintame Leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusios veiklos išdavimo tvarkos apraše nurodytos sąlygos, būtinos planuojamų studijų programų, mokslinės ir (arba) meno veiklos kokybei užtikrinti, taip pat teikiamų aukštojo mokslo kvalifikacijų reikalavimams tenkinti.

2. Aukštoji mokykla ar užsienio aukštosios mokyklos filialas Lietuvos Respublikoje, norėdami gauti leidimą vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą, Studijų kokybės vertinimo centrui pateikia prašymą ir kitus Vyriausybės patvirtintame Leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusios veiklos išdavimo tvarkos apraše

nurodytus dokumentus ir duomenis. Gavęs aukštosios mokyklos ar užsienio aukštosios mokyklos filialo Lietuvos Respublikoje pateiktus dokumentus, Studijų kokybės vertinimo centras per 20 kalendorinių dienų kreipiasi į Valstybės saugumo departamentą, kad šis pateiktą išvadą, ar numatoma aukštosios mokyklos ar užsienio aukštosios mokyklos filialo veikla nekelia grėsmės nacionaliniam saugumui. Studijų kokybės vertinimo centras privalo ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo Valstybės saugumo departamento pažymos, patvirtinančios, kad numatoma aukštosios mokyklos ar užsienio aukštosios mokyklos filialo veikla nekelia grėsmės nacionaliniam saugumui, gavimo dienos įvertinti pateiktus dokumentus ir pateikti išvadas pareiškėjui ir Švietimo ir mokslo ministerijai.

3. Švietimo ir mokslo ministerija per mėnesį nuo Studijų kokybės vertinimo centro išvadų gavimo dienos priima sprendimą dėl leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą išdavimo (neišdavimo) arba informuoja pareiškėjus apie sprendimo neišduoti leidimo priėmimo priežastis. Apie priimtą sprendimą išduoti leidimą vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą ar atsisakyti išduoti šį leidimą Švietimo ir mokslo ministerija praneša Juridinių asmenų registru.

4. Gavusi leidimą vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą, aukštoji mokykla ar užsienio aukštosios mokyklos filialas Švietimo ir mokslo ministerijai teisės aktų nustatyta tvarka privalo teikti ir leisti tikrinti informaciją, susijusią su išduotu leidimu vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą.

5. Leidimą vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą turinti aukštoji mokykla ar užsienio aukštosios mokyklos filialas turi atitikti teisės aktuose nustatytus aukštosios mokyklos veiklos reikalavimus. Pasikeitus duomenims, kurių reikia leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą gauti, aukštoji mokykla ar užsienio aukštosios mokyklos filialas turi ne vėliau kaip per mėnesį nuo duomenų pasikeitimo informuoti Švietimo ir mokslo ministeriją.

37 straipsnis. Leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą panaikinimas ar jo galiojimo sustabdymas

1. Švietimo ir mokslo ministerija priima sprendimą dėl išduoto leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą panaikinimo, jeigu:

1) leidimas vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą buvo gautas apgaulės būdu ar kitaip pažeidus įstatymus;

2) dvejų metų laikotarpiu pakartotinai neigiamai įvertinta aukštosios mokyklos veikla;

3) aukštoji mokykla arba užsienio aukštosios mokyklos filialas verčiasi įstatymų draudžiama veikla;

4) aukštoji mokykla tapo nemoki ir (arba) jos veikla kelia grėsmę studentų interesams;

5) aukštoji mokykla arba užsienio aukštosios mokyklos filialas išregistruojamas iš Juridinių asmenų registro.

2. Švietimo ir mokslo ministerija turi teisę priimti sprendimą dėl leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą panaikinimo, jeigu:

1) aukštoji mokykla arba užsienio aukštosios mokyklos filialas, kurios (kurio) leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą galiojimas buvo sustabdytas, per nustatytą terminą nepašalina Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose studijų vykdymą ir su studijomis susijusią veiklą, nustatytų reikalavimų pažeidimų;

2) aukštoji mokykla arba užsienio aukštosios mokyklos filialas nepradėjo vykdyti studijų ir (arba) su studijomis susijusios veiklos per 12 mėnesių nuo leidimo vykdyti studijas ir (arba) su studijomis susijusią veiklą išdavimo dienos;

3) aukštoji mokykla arba užsienio aukštosios mokyklos filialas nevykdo studijų daugiau kaip 6 mėnesius;

4) aukštoji mokykla yra likviduojama;

5) kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais.

3. Jeigu aukštoji mokykla arba užsienio aukštosios mokyklos filialas pažeidė Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose studijų vykdymą ir su studijomis susijusią veiklą, nustatytus reikalavimus, švietimo ir mokslo ministras gali sustabdyti leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą galiojimą tam tikram terminui, atsižvelgdamas į nustatytų pažeidimų pobūdį.

4. Apie priimtą sprendimą panaikinti arba sustabdyti leidimą vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą Švietimo ir mokslo ministerija praneša Juridinių asmenų registru.

5. Panaikinus leidimą vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą, leidimą gavusi institucija Lietuvos Respublikoje praranda teisę vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą.

38 straipsnis. Leidimas vykdyti su studijomis susijusią veiklą

1. Leidimą vykdyti su studijomis susijusią veiklą Lietuvos Respublikoje išduoda Švietimo ir mokslo ministerija Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Gavusi užsienio aukštosios mokyklos pateiktus Vyriausybės patvirtintame Leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusios veiklos išdavimo tvarkos apraše nurodytus dokumentus, Švietimo ir mokslo ministerija per 20 kalendorinių dienų kreipiasi į Valstybės saugumo departamentą, kad šis pateiktą išvadą, ar numatoma veikla nekeltų grėsmės nacionaliniam saugumui. Švietimo ir mokslo ministerija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir priimti sprendimą dėl leidimo vykdyti su studijomis susijusią veiklą išdavimo ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo Valstybės saugumo departamento išvados gavimo dienos.

3. Švietimo ir mokslo ministerija neišduoda leidimo vykdyti su studijomis susijusios veiklos, jeigu:

1) pateikti dokumentai ir duomenys neatitinka Vyriausybės nustatytų reikalavimų arba jie yra neteisingi;

2) atstovybę steigianti užsienio aukštoji mokykla neatitinka Vyriausybės nustatytų reikalavimų;

3) užsienio valstybės, kurios jurisdikcijai priklauso užsienio aukštoji mokykla, kompetentinga institucija prieštarauja atstovybės steigimui Lietuvos Respublikoje;

4) Valstybės saugumo departamento išvadoje nurodoma, kad numatoma veikla gali kelti grėsmę nacionaliniam saugumui.

4. Apie priimtą sprendimą išduoti leidimą vykdyti su studijomis susijusią veiklą ar atsisakymą išduoti leidimą Švietimo ir mokslo ministerija praneša Juridinių asmenų registrui ir pareiškėjui.

5. Aukštoji mokykla, kuriai nebuvo išduotas leidimas vykdyti su studijomis susijusią veiklą, Vyriausybės nustatyta tvarka gali pakartotinai kreiptis dėl leidimo išdavimo vykdyti su studijomis susijusią veiklą.

6. Švietimo ir mokslo ministerija gali panaikinti išduotą leidimą vykdyti su studijomis susijusią veiklą, jeigu:

1) leidimas vykdyti su studijomis susijusią veiklą buvo gautas apgaulės būdu ar kitaip pažeidus įstatymus;

2) leidimą gavusi institucija verčiasi įstatymų draudžiama veikla;

3) leidimą gavusi institucija, kurios leidimo vykdyti su studijomis susijusią veiklą galiojimas buvo sustabdytas, per nustatytą terminą nepašalina Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose su studijomis susijusią veiklą, nustatytų reikalavimų pažeidimų;

4) aukštoji mokykla pasibaigia arba užsienio aukštosios mokyklos filialas ar atstovybė išregistruojamas iš Juridinių asmenų registro;

5) kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais.

7. Jeigu leidimą gavusi institucija pažeidė Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose su studijomis susijusią veiklą, nustatytus reikalavimus, švietimo ir mokslo ministras gali sustabdyti leidimo vykdyti su studijomis susijusią veiklą galiojimą. Terminą, kuriam sustabdomas leidimo galiojimas, nustato švietimo ir mokslo ministras, atsižvelgdamas į nustatytų pažeidimų pobūdį.

8. Leidimą gavusi institucija, kuriai išduoto leidimo vykdyti su studijomis susijusią veiklą galiojimas yra sustabdytas, neturi teisės vykdyti su studijomis susijusios veiklos.

9. Apie leidimo vykdyti su studijomis susijusią veiklą panaikinimą ar jo galiojimo sustabdymą Švietimo ir mokslo ministerija praneša užsienio aukštajai mokyklai ir Juridinių asmenų registru.

10. Panaikinus leidimą vykdyti su studijomis susijusią veiklą, leidimą gavusi institucija Lietuvos Respublikoje praranda teisę vykdyti su studijomis susijusią veiklą.

11. Užsienio aukštosios mokyklos atstovybė neturi teisės vykdyti studijų.

12. Institucija, gavusi leidimą vykdyti su studijomis susijusią veiklą, neturi teisės vykdyti studijų.

V SKYRIUS

MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLA

39 straipsnis. Mokslo (meno) ir studijų vienovė

1. Aukštosios mokyklos turi užtikrinti mokslo (meno) veiklos ir studijų vienovę.

2. Mokslo (meno) veiklos ir studijų vienovę universitetuose užtikrina dėstytojų ir studentų dalyvavimas moksliniuose tyrimuose ir eksperimentinėje (socialinėje, kultūrinėje) plėtroje (meno veikloje), mokslo (meno) darbuotojų dalyvavimas studijų procese, mokslo žinių ir mokslinio (meninio) darbo įgūdžių perteikimas antrosios pakopos studijų programose bei doktorantūroje, universitetuose atliekami užsakomieji mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros (meno) darbai verslui, nevalstybiniam ir viešajam sektoriui. Antrosios pakopos studijų vykdymas siejamas su universitete vykdomos mokslo (meno) veiklos rezultatais. Trečiosios pakopos studentams mokslinė tiriamaoji (meno) veikla yra privaloma.

3. Kolegijose mokslo ir studijų vienovė užtikrinama per glaudų ryšį su praktika – dėstytojų ir studentų dalyvavimą taikomuosiuose moksliniuose tyrimuose ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros darbuose pagal verslo, pramonės ir kitų organizacijų užsakymus, regionų plėtros projektuose, konsultacinėje veikloje.

40 straipsnis. Mokslo ir studijų kokybės užtikrinimas

1. Mokslo ir studijų institucijos atsako už mokslo (meno) veiklos, studijų ir kitos veiklos kokybę. Jos turi viešai skelbti savo veiklos kokybės rodiklius ir kartu su vertinimo institucijomis puoselėti mokslo ir studijų veiklos kokybės kultūrą.

2. Mokslo (meno) veiklos ir studijų kokybė užtikrinama per mokslo ir studijų institucijų vidines kokybės užtikrinimo sistemas, išorinį studijų programų vertinimą ir akreditavimą, išorinį mokslinės veiklos vertinimą ir išorinį mokslo ir studijų institucijų įvertinimą ir (arba) akreditavimą.

3. Išorinio įvertinimo paskirtis – remiantis išorinio vertinimo išvadomis nustatyti mokslo ir studijų institucijų veiklos kokybę, teikti rekomendacijas gerinti jų kokybę, ugdyti mokslo ir studijų kokybės užtikrinimo kultūrą.

4. Akreditavimo paskirtis – remiantis išorinio vertinimo išvadomis nustatyti, ar studijų programa ir (arba) naujai įsteigta aukštoji mokykla atitinka teisės aktų reikalavimus.

5. Mokslo ir studijų institucijų veikla turi būti nuolat tobulinama, atsižvelgiant į savianalizės ir išorinio vertinimo išvadas.

41 straipsnis. Vidinis mokslo ir studijų institucijų veiklos kokybės užtikrinimas

1. Kiekviena aukštoji mokykla privalo turėti vidinę studijų kokybės užtikrinimo sistemą, grindžiamą Europos aukštojo mokslo erdvės studijų kokybės užtikrinimo nuostatomis ir pačios aukštosios mokyklos patvirtinta veiklos kokybės gerinimo strategija, numatyti veikimo būdus ir priemones, padedančius užtikrinti jos teikiamo aukštojo išsilavinimo kokybę.

2. Aukštoji mokykla turi nuolat interneto tinklalapyje ir kitais būdais viešai skelbti tikslią kiekybinę ir kokybinę informaciją apie studijų programas, suteikiamas aukštojo mokslo kvalifikacijas, mokslo (meno) veiklą, įsivertinimo rezultatus, studentų, absolventų ir kitų suinteresuotų šalių nuomonę apie studijų kokybę, pripažintų institucijų atliktus

aukštosios mokyklos veiklos vertinimus, absolventų karjeros rodiklius, taip pat gali skelbti kitus duomenis, kurių reikia visuomenei informuoti apie studijas.

3. Mokslo ir studijų institucijos nuolat atlieka mokslo (meno) veiklos savianalizę.

42 straipsnis. Studijų programų išorinis vertinimas ir akreditavimas

1. Vykdomos tik akredituotos studijų programos. Užsienio aukštųjų mokyklų filialai gali vykdyti tik tas studijų programas, kurios yra įvertintos ir akredituotos pagal tos šalies vertinimo ir akreditavimo tvarką ir kurios yra teigiamai įvertintos pagal Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarką. Aukštųjų mokyklų studijų programų išorinį vertinimą atlieka Studijų kokybės vertinimo centras arba kita aukštojo mokslo kokybės vertinimo agentūra, įtraukta į Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų registrą. Studijų programas Švietimo ir mokslo ministerijos nustatyta tvarka akredituoja Švietimo ir mokslo ministerijos įgaliota institucija. Akredituota studijų programa nustatytam terminui įregistruojama į Studijų ir mokymo programų registrą.

2. Studijų programos turi būti akredituojamos ne rečiau kaip kartą per 6 metus. Neakredituota studijų programa arba programa, kurios akreditavimo terminas pasibaigė, iš Studijų ir mokymo programų registro išregistruojama. Tais atvejais, kai yra pagal išregistruojamą programą studijavusių, bet jos nebaigusių studentų, švietimo ir mokslo ministras nustato tolesnes jų studijų galimybes.

3. Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašą tvirtina švietimo ir mokslo ministras.

43 straipsnis. Mokslo ir studijų institucijų veiklos išorinis vertinimas

1. Aukštųjų mokyklų ir valstybinių mokslinių tyrimų institutų veiklos kokybei gerinti ir atskaitomybei įgyvendinti Švietimo ir mokslo ministerija kas 6 metai inicijuoja jų veiklos išorinį vertinimą, įtraukdama ekspertų iš užsienio valstybių. Aukštųjų mokyklų ir valstybinių mokslinių tyrimų institutų veiklos išorinis vertinimas apima visas jų statuteose (įstatuose, nuostatuose) nurodytas veiklos sritis ir remiasi veiklos atitikties statuteose (įstatuose, nuostatuose) nurodytais misijai, mokslo ir studijų tarptautiniam lygiui, studijų rezultatų vertinimo atitikties nustatytiems reikalavimams, akademinės etikos ir procedūrų reikalavimų vykdymo ir valstybės lėšų naudojimo veiksmingumo kriterijais.

2. Aukštųjų mokyklų išorinį veiklos vertinimą organizuoja Švietimo ir mokslo ministerijos įgaliota institucija. Aukštųjų mokyklų išorinio veiklos vertinimo rezultatai

naudojami joms akredituoti arba įvertinti ir kitais steigėjo (juridinio asmens dalyvių susirinkimo) numatytais atvejais.

3. Jeigu aukštosios mokyklos veikla įvertinama neigiamai, ne vėliau kaip per 2 metus atliekamas pakartotinis veiklos vertinimas. Jeigu pakartotinio vertinimo metu aukštosios mokyklos veikla įvertinama neigiamai, ne vėliau kaip per vieną mėnesį Švietimo ir mokslo ministerija priima šio įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nurodytą sprendimą.

4. Aukštųjų mokyklų išorinio vertinimo tvarkos aprašą tvirtina Vyriausybė.

5. Valstybinių mokslinių tyrimų institutų veiklos išorinį vertinimą organizuoja Lietuvos mokslo taryba. Valstybinių mokslinių tyrimų institutų veiklos išorinio vertinimo tvarkos aprašą tvirtina Vyriausybė. Jeigu valstybinio mokslinių tyrimų instituto veikla įvertinama neigiamai, Vyriausybė priima šio įstatymo 34 straipsnio 2 dalyje nurodytą sprendimą.

6. Nevalstybinių mokslinių tyrimų institutų veiklos išorinis vertinimas vykdomas šių institutų iniciatyva ir lėšomis.

7. Siekdama gerinti mokslo ir studijų kokybę, viešojo administravimo institucijų, mokslininkų asociacijų ar mokslo ir studijų institucijų atliekamus tikslinius mokslo ir studijų institucijų vertinimus gali finansuoti valstybė.

8. Užsienio aukštųjų mokyklų filialams taip pat taikomas šiame įstatyme nustatytas išorinis vertinimas ir kitos studijų kokybės užtikrinimo priemonės.

44 straipsnis. Aukštosios mokyklos akreditavimas

1. Aukštoji mokykla reguliariai akredituojama remiantis išorinio vertinimo išvadomis.

2. Naujai įsteigta aukštoji mokykla turi būti akredituota ne vėliau kaip per 2 metus nuo jos įsteigimo. Akredituojant naujai įsteigtą aukštąją mokyklą, papildomai vertinama, ar tenkinami steigimo metu nustatyti reikalavimai.

3. Jeigu aukštoji mokykla neakredituojama, ne vėliau kaip per vieną mėnesį Švietimo ir mokslo ministerija priima šio įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nurodytą sprendimą.

4. Aukštųjų mokyklų akreditavimo tvarkos aprašą tvirtina Vyriausybė.

45 straipsnis. Mokslinės veiklos rezultatų viešumas

1. Siekiant užtikrinti valstybės biudžeto lėšomis atliekamų mokslinių tyrimų kokybę, valstybės biudžeto lėšų panaudojimo skaidrumą, paskatinti mokslo pažangą, visi valstybinėse mokslo ir studijų institucijose atliekamų mokslo darbų rezultatai turi būti skelbiami viešai (internete ir kitais būdais), kiek tai neprieštaruoja intelektinės nuosavybės ir komercinių ar valstybės ir tarnybos paslapčių apsaugą reglamentuojantiems teisės aktams.

2. Valstybės biudžeto lėšomis nevalstybinėse mokslo ir studijų institucijose atliktų mokslinių tyrimų rezultatai skelbiami viešai (internete ir kitais būdais), kiek tai neprieštaruoja intelektinės nuosavybės ir komercinių ar valstybės paslapčių apsaugą reglamentuojantiems teisės aktams.

46 straipsnis. Studijų sistemos sandara

1. Studijos aukštosiose mokyklose vykdomos pagal laipsnį suteikiančias studijų programas ir laipsnio nesuteikiančias studijų programas. Studijų programos yra dviejų rūšių: universitetinės ir koleginės.

2. Studijos gali būti trijų pakopų:

- 1) pirmoji – profesinio bakalauro, bakalauro;
- 2) antroji – magistrantūros;
- 3) trečioji – doktorantūros.

3. Pirmosios pakopos profesinio bakalauro studijų programos gali vykdyti kolegijos, o pirmosios pakopos bakalauro – universitetai. Antrosios pakopos laipsnį suteikiančias studijų programos gali vykdyti universitetai. Doktorantūrą gali vykdyti universitetai arba universitetai kartu su mokslinių tyrimų institutais.

4. Universitetinės laipsnį suteikiančios studijų programos gali būti vientisosios, apimančios pirmąją ir antrąją studijų pakopas, jei tai numatyta kituose teisės aktuose.

5. Perkvalifikavimo, laipsnio nesuteikiančias studijų programos gali vykdyti universitetai ir kolegijos teisės aktų nustatyta tvarka.

47 straipsnis. Studijų metai, formos ir studijų programos apimtis

1. Studijų metai dalijami į semestrus ir atostogų laikotarpius. Studijų metų, semestrų pradžią ir pabaigą, atostogų laikotarpius nustato aukštosios mokyklos senatas (akademinė taryba). Vasaros metu studentams turi būti skiriamos ne trumpesnės kaip vieno mėnesio nepertraukiamos atostogos.

2. Studijos yra nuolatinės ir iššestinės formų. Nuolatinės ir iššestinės studijų formų aprašą tvirtina švietimo ir mokslo ministras. Baigus skirtingų studijų formų studijų programas, įgytas išsilavinimas yra lygiavertis.

3. Studijų nuolatinė forma vienu metų įprastinė apimtis yra 60 kreditų, bet ne mažiau kaip 45 kreditai. Studijų iššestinė forma vienu metų apimtis turi būti ne didesnė kaip 45 kreditai, o bendra studijų šia forma trukmė neturi būti daugiau kaip pusantro karto ilgesnė negu nuolatinės formos studijos, šioms taikant 60 kreditų normą.

4. Pirmosios pakopos koleginių ir universitetinių studijų programos apimtis yra ne mažesnė kaip 180 ir ne didesnė kaip 240 kreditų.

5. Vientisųjų studijų programos apimtis yra ne mažesnė kaip 300 ir ne didesnė kaip 360 kreditų. Pirmoji vientisųjų studijų programos dalis (240 kreditų) priskiriama pirmosios pakopos studijoms, o likusi dalis priskiriama antrosios pakopos studijoms.

6. Magistrantūros studijų programos apimtis yra ne mažesnė kaip 90 kreditų ir ne didesnė kaip 120 kreditų.

7. Doktorantūros apimtį (trukmę) nustato Vyriausybė.

8. Studijų programų, kai teikiamas dvigubas kvalifikacinis laipsnis, apimtį (trukmę) nustato Švietimo ir mokslo ministerija.

9. Laipsnio nesuteikiančios studijų programos skiriamos kvalifikacijai įgyti arba savarankiškai praktinei veiklai pasirengti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais ir tvarka. Laipsnio nesuteikiančių studijų (išskyrus rezidentūros studijas) programų apimtis yra ne mažesnė kaip 30 kreditų ir ne didesnė kaip 120 kreditų. Rezidentūros studijų programų apimtį (trukmę) nustato Vyriausybė.

48 straipsnis. Laipsnį suteikiančių studijų programų ir doktorantūros reikalavimai

1. Pirmosios pakopos studijų programos skiriamos bendrai erudicijai ugdyti, teoriniams studijų krypties pagrindams perteikti ir profesiniams įgūdžiams, kurie būtini savarankiškam darbui, formuoti. Universitetinių studijų programos yra labiau orientuotos į universalųjį bendrąjį išsilavinimą, teorinį pasirengimą ir aukščiausio lygio profesinius gebėjimus, o koleginių – į pasirengimą profesinei veiklai. Asmenims, baigusiems pirmosios pakopos universitetinių studijų programas, suteikiamas atitinkamos studijų krypties (krypčių) bakalauro laipsnis arba bakalauro laipsnis ir profesinė kvalifikacija (šio įstatymo 51 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais), baigusiems koleginių studijų programas, – atitinkamos studijų krypties profesinio bakalauro laipsnis arba profesinio

bakalauro laipsnis ir profesinė kvalifikacija (šio įstatymo 51 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais).

2. Magistrantūros studijų programos skiriamos pasirengti savarankiškam mokslo (meno) darbui arba kitam darbui, kurį atlikti reikia mokslo žinių ir analitinių gebėjimų. Magistrantūros studijos vyksta universitetuose, kuriuose vykdoma studijų kryptį atitinkanti mokslo (meno) veikla. Asmenims, baigusiems magistrantūros studijų programas, suteikiamas atitinkamos studijų krypties magistro laipsnis. Asmenims, baigusiems antrosios pakopos teologijos studijų programas, suderinus su Katalikų bažnyčios vadovybe, gali būti suteikiamas teologijos licenciato laipsnis.

3. Bendruosius ir specialiuosius reikalavimus (studijų krypties, kryptių grupės arba studijų srities aprašus) pirmosios pakopos, vientisųjų studijų ir magistrantūros studijų programoms tvirtina Švietimo ir mokslo ministerija.

4. Trečiosios pakopos studijos vykdomos mokslo ir meno doktorantūroje.

5. Mokslo doktorantūros paskirtis – rengti mokslininkus, kurie gebėtų savarankiškai atlikti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros darbus ir spręsti mokslo problemas. Doktorantūros teisę universitetams ir universitetams kartu su mokslinių tyrimų institutais, kuriuose atliekami mokslo kryptį atitinkantys aukšto lygio moksliniai tyrimai, arba universitetams kartu su užsienio mokslo ir studijų institucijomis suteikia Švietimo ir mokslo ministerija. Teisė suteikiama remiantis į mokslo doktorantūrą pretenduojančių institucijų atitinkamo mokslo krypties mokslinių tyrimų lygio įvertinimu, kuris atliekamas Doktorantūros nuostatų nustatyta tvarka. Doktorantūros nuostatus tvirtina Vyriausybė Lietuvos mokslo tarybos teikimu. Disertaciją apgynusiems asmenims suteikiamas mokslo daktaro laipsnis.

6. Meno doktorantūros paskirtis – rengti tyrėjus menininkus, kurie gebėtų kurti, interpretuoti ir plėtoti meno praktika pagrįstus tyrimus. Meno doktorantūros teisę universitetams suteikia Švietimo ir mokslo ministerija. Teisė suteikiama remiantis į meno doktorantūrą pretenduojančios institucijos meno ir mokslinės veiklos lygio įvertinimu, kuris atliekamas Meno doktorantūros nuostatų nustatyta tvarka. Meno doktorantūros nuostatus tvirtina Vyriausybė Lietuvos mokslo tarybos teikimu. Meno projektą apgynusiems asmenims suteikiamas meno daktaro laipsnis.

7. Aukštosios mokyklos gali vykdyti jungtines studijų programas, kurias baigus suteikiamas jungtinis kvalifikacinis laipsnis, taip pat programas, kurias baigus suteikiamas dvigubas kvalifikacinis laipsnis. Jungtinis kvalifikacinis laipsnis suteikiamas tuo atveju, kai studijų programą vykdo bent dvi aukštosios mokyklos, paprastai skirtingų šalių.

Dvigubas kvalifikacinis laipsnis suteikiamas, kai studijų programa greta pagrindinės studijų krypties reikalavimų atitinka ir minimalius kitos studijų krypties reikalavimus. Bendruosius šių programų reikalavimus nustato Švietimo ir mokslo ministerija.

8. Jeigu studijų programoje numatyta studentų praktika, įmonė, įstaiga ar organizacija, kurioje studentas atlieka praktiką, ir studentas bei aukštoji mokykla, kurioje jis studijuoja, sudaro praktinio mokymo sutartį. Pavyzdinę sutarties formą tvirtina Švietimo ir mokslo ministerija. Už studentų praktikos organizavimą atsakinga aukštoji mokykla.

9. Lietuvos Respublikoje iki 2000 m. sausio 1 d. įgytų kvalifikacijų prilyginimą kvalifikacijoms, įgyjamoms baigus atitinkamų pakopų studijas, ir pagal vienpakopę aukštojo mokslo sistemą baigtų studijų prilyginimą atitinkamų pakopų studijoms nustato Švietimo ir mokslo ministerija.

49 straipsnis. Dėstomoji kalba

Valstybinėse aukštosiose mokyklose dėstomoji kalba yra lietuvių kalba. Kitomis kalbomis galima dėstyti šiais atvejais, kai:

- 1) studijų programos turinys siejamas su kita kalba;
- 2) paskaitas skaito ar kitiems akademiniam užsiėmimams vadovauja užsienio dėstytojai;
- 3) studijos vyksta pagal jungtinių studijų programas arba studijų programas, kurias baigus suteikiamas dvigubas kvalifikacinis laipsnis, ir šių programų dalis vykdoma kitose šalyse, nevalstybinėse aukštosiose mokyklose, kuriose dėstoma ne lietuvių kalba, arba atitinka šio straipsnio 1 ar 2 punkte nustatytus atvejus;
- 4) studijos vyksta pagal užsieniečių studijoms skirtas studijų programas arba studijų mainų atveju.

50 straipsnis. Dalinės studijos ir jų rezultatų įskaitymas

1. Dalinės studijos yra studento mokymasis pagal studijų programos dalį, suteikiančią žinių bei gebėjimų, kurie įvertinami ir patvirtinami pažymėjimu.
2. Aukštosiose mokyklose įskaitomi:
  - 1) studentų dalinių studijų užsienio valstybės aukštojoje mokykloje rezultatai, jei ši mokykla yra pripažinta tos valstybės įstatymų nustatyta tvarka;
  - 2) Lietuvos aukštosios mokyklos studentų dalinių studijų kitoje to paties ar kito tipo Lietuvos aukštojoje mokykloje rezultatai;

3) Lietuvos aukštosios mokyklos studentų dalinių studijų pagal kitą tos pačios aukštosios mokyklos studijų programą rezultatai.

3. Dalinių studijų aukštosiose mokyklose rezultatai įskaitomi Švietimo ir mokslo ministerijos nustatyta tvarka.

51 straipsnis. Aukštojo mokslo kvalifikacijos, diplomai, diplomo priedėliai (priedai), pažymėjimai

1. Baigus pirmosios pakopos, antrosios pakopos ir vientisųjų studijų programas, išduodamas suteiktą kvalifikacinį laipsnį liudijantis diplomas ir diplomo priedėlis (priedas), o baigus doktorantūrą ir apgynus daktaro disertaciją, – mokslo (meno) laipsnį liudijantis diplomas. Diplomo priedėlis (priedas) yra neatskiriama diplomo dalis, diplomą papildantis dokumentas, pateikiantis informaciją apie įgyto aukštojo išsilavinimo turinį.

2. Baigus laipsnio nesuteikiančias studijų programas, išduodamas baigtas studijas liudijantis pažymėjimas.

3. Aukštoji mokykla gali suteikti kvalifikaciją, jeigu ji turi teisės aktų nustatytus įgaliojimus.

4. Diplomų, diplomo priedėlio (priedo) ir pažymėjimų blankų privalomosios formos rengimo, gamybos, apskaitos, registracijos ir išdavimo tvarką nustato Vyriausybė.

5. Kvalifikacinių laipsnių sąrašą bei studijų sričių ir krypčių, pagal kurias vyksta studijos aukštosiose mokyklose, sąrašą tvirtina Vyriausybė. Kai Lietuvos aukštoji mokykla kartu su užsienio aukštąja mokykla vykdo jungtinę studijų programą, gali būti suteikiamas ir kitas, nei įrašytas į sąrašą, kvalifikacinis laipsnis. Teisę teikti tokį kvalifikacinį laipsnį aukštajai mokyklai Švietimo ir mokslo ministerijos teikimu suteikia Vyriausybė.

6. Užsienio aukštosiose mokyklose įgytas išsilavinimas, aukštojo mokslo kvalifikacija vertinami ir pripažįstami įstatymų ir Vyriausybės nustatyta tvarka.

52 straipsnis. Priėmimas į aukštąją mokyklą

1. Į aukštosios mokyklos pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programas konkurso būdu priimami ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą turintys asmenys, atsižvelgiant į mokymosi rezultatus, stojamuosius egzaminus ar kitus aukštosios mokyklos nustatytus kriterijus. Konkursinių mokomųjų dalykų pagal studijų kryptis sąrašą ir konkursinio balo sudarymo principus, mažiausią stojamąjį balą ir kitus kriterijus, įvertinus studentų atstovybei, nustato aukštosios mokyklos ir skelbia ne vėliau kaip prieš 2 metus iki atitinkamų mokslo metų pradžios.

2. Bendrą studijų vietų skaičių nustato aukštoji mokykla, atsižvelgdama į galimybes užtikrinti studijų kokybę.

3. Asmenys, turintys aukštojo mokslo kvalifikaciją, į antrosios pakopos studijų programas priimami aukštosios mokyklos nustatyta tvarka. Asmenys, turintys profesinio bakalauro laipsnį, į antrosios pakopos studijų programas turi teisę stoti, jeigu atitinka Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintus minimalius reikalavimus.

4. Asmenys, stojantys studijuoti pagal neformaliojo švietimo programas ar atskirus studijų dalykus (jų grupes), priimami aukštųjų mokyklų nustatyta tvarka.

VI SKYRIUS

AKADEMINĖ BENDRUOMENĖ

53 straipsnis. Akademinė bendruomenė

1. Akademinę bendruomenę sudaro mokslo ir studijų institucijų studentai, dėstytojai, mokslo darbuotojai, kiti tyrėjai ir profesoriai emeritai.

2. Akademinės bendruomenės nariams laiduojama akademinė laisvė, apimanti:

1) minties, išraiškos laisvę;

2) mokslo (meno) ir pedagoginės veiklos metodų ir prieigos pasirinkimo laisvę, atitinkančią pripažįstamus etikos principus;

3) apsaugą nuo varžymų ir sankcijų už savo tyrimų rezultatų ir įsitikinimų skelbimą, išskyrus atvejus, kai skelbiama informacija yra valstybės ar tarnybos paslaptis ir (arba) Lietuvos Respublikos įstatymų pažeidimas.

3. Akademeinei bendruomenei taip pat laiduojama:

1) kūrybos ir intelektualinio darbo autorių teisės, nustatytos Lietuvos Respublikos įstatymuose ir tarptautinėse sutartyse;

2) lygios teisės dalyvauti konkursuose;

3) nešališkas ir viešas mokslo darbų recenzavimas.

4. Akademinė bendruomenė naudojasi akademinė laisve ir vadovaujasi Akademinės etikos kodeksu, kurį pagal akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus rekomendacijas parengia ir tvirtina mokslo ir studijų institucijos.

54 straipsnis. Studento ir klausytojo statusas

1. Studentui išduodamas studento pažymėjimas. Studento pažymėjimo formą ir išdavimo tvarką nustato Švietimo ir mokslo ministerija, o gamybą ir išdavimą organizuoja Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų atstovybių sąjunga (sąjungos).

2. Studento ir aukštosios mokyklos santykiai įforminami studijų sutartimi. Standartines studijų sutarties sąlygas nustato Švietimo ir mokslo ministerija, įvertinusi studentų atstovybių sąjungos (sąjungų) siūlymus.

3. Klausytojo ir aukštosios mokyklos santykiai įforminami sutartimi aukštosios mokyklos nustatyta tvarka.

55 straipsnis. Studentų teisės ir pareigos

1. Studentai turi teisę:

- 1) studijuoti pagal pasirinktą studijų programą;
- 2) studijuoti pagal individualų studijų planą, vadovaudamiesi aukštosios mokyklos nustatyta tvarka;
- 3) studijuoti pagal daugiau negu vieną studijų programą arba kitus studijų dalykus toje pačioje arba kitoje aukštojoje mokykloje;
- 4) vertinti studijuojamų dalykų dėstymo ir studijų aprūpinimo kokybę;
- 5) rinktis dėstytojus, jeigu tą patį dalyką dėsto keli dėstytojai;
- 6) siūlyti savo baigiamojo darbo temą arba pasirinkti iš keleto pasiūlytų temų;
- 7) atsiskaityti už darbus taikydami alternatyvius būdus, jeigu turi negalią, dėl kurios negali atsiskaityti nustatyta tvarka, o alternatyvus atsiskaitymo būdas užtikrina, kad bus pasiekti numatyti tikslai;
- 8) kreiptis į aukštosios mokyklos administraciją, kad būtų įskaityti studijų toje pačioje arba kitoje Lietuvos arba užsienio aukštojoje mokykloje rezultatai;
- 9) kreiptis į aukštosios mokyklos administraciją, ginčų nagrinėjimo komisiją dėl interesų pažeidimo;
- 10) aukštosios mokyklos statuto nustatyta tvarka nutraukti ir atnaujinti studijas;
- 11) išeiti akademinį atostogų, neprarasdami studento statuso;
- 12) laisvai reikšti savo mintis ir pažiūras;
- 13) dalyvauti aukštosios mokyklos valdymo organuose;
- 14) rinkti studentų atstovybę ir būti išrinkti į ją, laisvai jungtis į kitas asociacijas;
- 15) naudotis įstatymų, aukštųjų mokyklų statutų ir kitų teisės aktų nustatytais kitomis teisėmis.

2. Studentas, neišlaikęs egzamino ar įskaitos, turi teisę šį atsiskaitymą vieną kartą nemokamai pakartoti aukštosios mokyklos nustatyta tvarka. Ši tvarka turi būti priimta išnagrinėjus studentų atstovybės siūlymus.

3. Studentai privalo:

- 1) uoliai studijuoti;
- 2) laikytis Akademinės etikos kodekso, kurį priima aukštoji mokykla;
- 3) laikytis šio įstatymo, aukštosios mokyklos statuto, kitų teisės aktų ir vidaus tvarkos taisyklių.

4. Paskatų ir nuobaudų studentams skyrimo tvarką nustato aukštoji mokykla, įvertinusi studentų atstovybės siūlymus.

5. Valstybė sudaro studentui, kuris mokosi kitoje vietoje nei jo nuolatinė gyvenamoji vieta, sąlygas pasirinkti asmens sveikatos priežiūros įstaigą ir gydytojus Sveikatos sistemos įstatymo nustatyta tvarka.

6. Lietuvos Respublikos piliečiams, kurie mokosi aukštosiose mokyklose, sudaromos sąlygos atlikti privalomąją pradinę karo tarnybą Karo prievolės įstatymo nustatyta tvarka.

7. Aukštosios mokyklos vadovas arba jo įgalioti asmenys, gavę studentų rašytinius prašymus, skundus ar pranešimus dėl šiame įstatyme ar kituose teisės aktuose nustatytų jų teisių arba teisėtų interesų pažeidimų, privalo per 15 kalendorinių dienų juos išnagrinėti ir raštu atsakyti.

8. Aukštojoje mokykloje veikia ginčų nagrinėjimo komisija. Ši komisija sprendžia studentų ir administracijos ar kitų darbuotojų ginčus, susijusius su mokslo ir studijų veikla. Į ginčų nagrinėjimo komisiją aukštosios mokyklos administracija ir studentų atstovybė (jeigu jos nėra, – visuotinis studentų susirinkimas (konferencija) skiria po vienodą skaičių įgaliotų asmenų. Ginčų nagrinėjimo komisijos sudarymo, ginčų nagrinėjimo ir sprendimų įgyvendinimo tvarką nustato aukštosios mokyklos statutas.

56 straipsnis. Studentų savivalda

1. Aukštosios mokyklos studentų interesams atstovauja studentų atstovybė. Studentų atstovybę sudaro visuotinio studentų susirinkimo (konferencijos) išrinkti studentai. Studentų atstovybė savo veikloje vadovaujasi Asociacijų įstatymu ir kitais teisės aktais, jeigu šis įstatymas nenustato kitaip, taip pat aukštosios mokyklos statutu ir visuotinio studentų susirinkimo (konferencijos) patvirtintais studentų atstovybės įstatais.

2. Jei aukštojoje mokykloje studentų atstovybės nėra, į aukštosios mokyklos visuotinį studentų susirinkimą (konferenciją) aukštosios mokyklos fakultetų studentai deleguoja atstovus, balsų dauguma išrinktus fakultetų studentų visuotiniuose susirinkimuose (konferencijose).

3. Visuotinis studentų susirinkimas (konferencija) yra teisėtas, jei jame dalyvauja daugiau kaip pusė visų studentų (visų delegatų). Visuotinio studentų susirinkimo (konferencijos) sprendimai laikomi priimtais, jei už juos balsuoja daugiau kaip pusė dalyvavusių studentų.

4. Studentų atstovybės įstatuose turi būti nustatyta studentų delegavimo į aukštosios mokyklos valdymo organus tvarka. Studentų atstovai dalyvauja valdymo organų veikloje sprendžiamojo balso teise.

5. Studentų atstovybė turi teisę gauti informaciją ir paaiškinimus iš aukštosios mokyklos ir jos padalinių visais studijų klausimais.

6. Aukštoji mokykla aukštosios mokyklos tarybos nustatyta tvarka remia studentų atstovybę ir kitas studentų organizacijas, skiria patalpas ir lėšų jų veiklai finansuoti, taip pat skiria lėšų studentų kultūros, sporto ir visuomeninei veiklai.

7. Studentų atstovybė turi teisę išreikšti savo nuomonę visais studentams rūpimais klausimais ir aukštosios mokyklos statuto nustatyta tvarka pareikalauti dar kartą apsvarstyti aukštosios mokyklos valdymo organų priimtus sprendimus.

8. Studentų atstovybė atsiskaito už aukštosios mokyklos skirtas lėšas aukštosios mokyklos statuto ir studentų atstovybės įstatų nustatyta tvarka.

57 straipsnis. Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų atstovybių sąjunga (sąjungos)

1. Aukštųjų mokyklų studentų atstovybės gali jungtis į asociacijas ar kitas sąjungas įstatymų nustatyta tvarka.

2. Lietuvos studentų atstovybės ir jų sąjunga (sąjungos) gali dalyvauti studentų tarptautinių organizacijų veikloje.

3. Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų atstovybių sąjunga (sąjungos) teikia siūlymus Seimui ir Vyriausybei, organizuoja bendrus visos šalies studentų renginius, koordinuoja aukštųjų mokyklų studentų atstovybių veiklą.

4. Lietuvos studentų atstovybių sąjungos (sąjungų) veiklai skiriama lėšų iš valstybės biudžeto.

58 straipsnis. Dėstytojai

1. Aukštųjų mokyklų dėstytojų pareigybės yra šios: profesorius, docentas, lektorius, asistentas.

2. Profesoriaus pareigas gali eiti mokslininkas arba pripažintas menininkas. Profesoriaus pareigas einantis mokslininkas turi rengti mokslininkus, dėstyti studentams, vykdyti mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą ir jiems vadovauti, skelbti tyrimų rezultatus. Profesoriaus pareigas einantis pripažintas menininkas turi rengti profesionalius menininkus, dėstyti studentams, dalyvauti meno veikloje ir (arba) formuoti meno mokslinių tyrimų kryptis ir jiems vadovauti, skelbti tyrimų rezultatus.

3. Docento pareigas gali eiti mokslininkas arba pripažintas menininkas. Akademinės tarybos pritarimu į docento pareigas kolegijoje vieniems metams gali būti priimamas asmuo, turintis didelę praktinę patirtį dėstomojo dalyko (dalykų) srityje ir magistro kvalifikacinį laipsnį ar jam prilygintą aukštojo mokslo kvalifikaciją. Docento pareigas einantis mokslininkas turi dėstyti studentams, vykdyti mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą, skelbti šios veiklos rezultatus. Docento pareigas einantis pripažintas menininkas turi rengti profesionalius menininkus, dėstyti studentams, dalyvauti meno veikloje.

4. Į lektoriaus pareigas gali pretenduoti mokslininkas arba asmuo, turintis ne žemesnį kaip magistro kvalifikacinį laipsnį ar jam prilygintą aukštojo mokslo kvalifikaciją. Lektorius turi dėstyti studentams, dirbti metodinį darbą.

5. Į asistento pareigas gali pretenduoti asmuo, turintis ne žemesnį kaip magistro kvalifikacinį laipsnį ar jam prilygintą aukštojo mokslo kvalifikaciją. Asistentas turi vadovauti studentų praktiniams užsiėmimams (praktiniams darbams, pratyboms, studentų praktikai ir kt.), padėti atlikti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros darbus. Pastarasis reikalavimas gali būti netaikomas universiteto meno studijų asistentams, taip pat kolegijos asistentams.

6. Kvalifikacinius dėstytojų pareigybių reikalavimus, ne žemesnius kaip nustatyti šio straipsnio 2–5 dalyse, konkursų šioms pareigoms eiti organizavimo ir dėstytojų atestavimo tvarką nustato aukštoji mokykla.

59 straipsnis. Mokslo darbuotojai

1. Mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojai yra tyrėjai, einantys vyriausiojo mokslo darbuotojo, vyresniojo mokslo darbuotojo, mokslo darbuotojo, jaunesniojo mokslo darbuotojo pareigas, ir mokslininkai stažuotojai.

2. Vyriausiojo mokslo darbuotojo pareigas gali eiti mokslininkas. Vyriausiasis mokslo darbuotojas turi rengti mokslininkus, vadovauti moksliniams tyrimams ir eksperimentinei (socialinei, kultūrinei) plėtrai, skelbti tyrimų rezultatus.

3. Vyresniojo mokslo darbuotojo pareigas gali eiti mokslininkas. Vyresnysis mokslo darbuotojas turi vadovauti moksliniams tyrimams ir eksperimentinei (socialinei, kultūrinei) plėtrai, skelbti tyrimų rezultatus.

4. Mokslo darbuotojo pareigas gali eiti mokslininkas. Mokslo darbuotojas turi atlikti mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą, skelbti šios veiklos rezultatus.

5. Jaunesniojo mokslo darbuotojo pareigas gali eiti asmuo, turintis ne žemesnį kaip magistro kvalifikacinį laipsnį ar jam prilygintą aukštojo mokslo kvalifikaciją. Jaunesnysis mokslo darbuotojas turi atlikti arba padėti atlikti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros darbus, rengtis stoti į doktorantūrą.

6. Mokslo darbuotojų, išskyrus mokslininkų stažuotojų pareigybes, minimalius kvalifikacinius pareigybių reikalavimus nustato Lietuvos mokslo taryba.

7. Mokslininko stažuotojo pareigas kitoje institucijoje, nei parengė daktaro disertaciją, gali eiti asmuo, kuris apgynė daktaro disertaciją ne anksčiau kaip prieš 5 metus iki skyrimo į šias pareigas dienos.

8. Kvalifikacinius tyrėjų pareigybių, išskyrus mokslininkų stažuotojų pareigybes, reikalavimus, ne žemesnius kaip nustatyti šio straipsnio 2–6 dalyse, ir konkursų šioms pareigoms, išskyrus konkursus mokslininkų stažuotojų pareigoms eiti, organizavimo tvarką nustato mokslo ir studijų institucijos.

9. Kvalifikacinius mokslininkų stažuotojų pareigybių reikalavimus, skyrimo į šias pareigas tvarką ir jų stažuotių finansavimo tvarką nustato Vyriausybė.

60 straipsnis. Administracija ir kiti darbuotojai

1. Mokslo ir studijų institucijos turi turėti administraciją, būtiną institucijos ir institucijos padalinių administracinėms funkcijoms atlikti, taip pat administracijos ir kitų darbuotojų, reikalingų institucijos studijų, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros, ūkinės veiklos uždaviniams įgyvendinti.

2. Administraciją sudaro mokslo ir studijų institucijų darbuotojai, išskyrus aukštųjų mokyklų akademinį padalinį, kurie įeina į kitų akademinį padalinį sudėtį, ir mokslinių tyrimų institutų akademinį padalinį vadovus, kurie turi teisę pagal savo kompetenciją duoti privalomus nurodymus pavaldiems darbuotojams. Be administracinių pareigų, jie

gali dirbti pedagoginį ir (arba) mokslinį darbą. Mokslo ir studijų institucijų akademinis padalinys yra toks padalinys, kurio pagrindinė veikla yra studijų vykdymas ir (arba) moksliniai tyrimai ir eksperimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra.

3. Kitų mokslo ir studijų institucijų darbuotojų skaičių, jų pareigas ir funkcijas nustato mokslo ir studijų institucijos.

61 straipsnis. Kviestiniai dėstytojai ir mokslo darbuotojai

1. Mokslo ir studijų institucijos gali ne ilgiau kaip 2 metams kviesti dėstytojus ir mokslo darbuotojus dirbti pagal terminuotą darbo sutartį.

2. Kviestiniams dėstytojams ir mokslo darbuotojams šiame įstatyme nustatyta skyrimo į pareigas tvarka netaikoma.

62 straipsnis. Asocijuotieji mokslininkai

1. Asocijuotojo mokslininko statusas Lietuvos mokslo ir studijų institucijų senato (akademinės tarybos) ar mokslinių tyrimų instituto mokslo tarybos sprendimu gali būti suteikiamas toje institucijoje dirbusiam mokslininkui, palaikančiam su institucija ar institutu mokslinius ryšius, bet laikinai (ne ilgiau kaip iki kadencijos pabaigos) dirbančiam kitur.

2. Asocijuotasis mokslininkas, jeigu tam pritaria aukštosios mokyklos senatas (akademinė taryba) ar mokslinių tyrimų instituto mokslo taryba, gali be konkurso grįžti į ankstesnes pareigas ir jas eiti iki nutrauktos kadencijos pabaigos. Į kadencijos laikotarpį įskaitomi ir laikotarpiai, kai buvo dirbta kitur.

63 straipsnis. Profesoriai emeritai

1. Profesoriams, aktyviai dirbusiems mokslinį ir pedagoginį darbą aukštojoje mokykloje, už ypatingus nuopelnus mokslui ar menui aukštosios mokyklos senatas (akademinė taryba) gali suteikti profesoriaus emerito vardą.

2. Profesoriumi emeritui aukštosios mokyklos statuto nustatyta tvarka sudaromos sąlygos dalyvauti aukštosios mokyklos mokslinėje ir kitoje veikloje.

3. Profesoriumi emeritui aukštosios mokyklos nustatyta tvarka iš aukštosios mokyklos lėšų mokama aukštosios mokyklos tarybos nustatyto dydžio profesoriaus emerito mėnesinė išmoka.

64 straipsnis. Mokslo ir studijų institucijų personalo teisės ir pareigos

1. Mokslo ir studijų institucijų personalas teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę:

- 1) pagal kompetenciją dalyvauti konkursuose mokslo programoms vykdyti bei mokslo ir studijų fondų paramai gauti, disponuoti skirtomis lėšomis;
- 2) dalyvauti konkursuose stažuotėms Lietuvos Respublikoje ir užsienyje;
- 3) gauti iš valstybės institucijų moksliniam darbui reikalingą informaciją. Jeigu tokia informacija yra valstybės ar tarnybos paslaptis, ji teikiama ir naudojama teisės aktų nustatyta tvarka;
- 4) dalyvauti svarstant savo institucijos statutą (įstatus, nuostatus) ir veiklos kryptis;
- 5) dalyvauti įvairiose profesinėse sąjungose ir asociacijose, tarp jų ir veikiančiose užsienyje;
- 6) dirbti savarankiškai arba jungtis į kūrybines grupes;
- 7) savarankiškai skelbti savo mokslo darbus.

2. Dėstytojai kas 5 metai gali būti ne ilgiau kaip vieniems metams atleidžiami nuo pedagoginio darbo moksliniams tyrimams atlikti bei mokslinei ir pedagoginei kvalifikacijai kelti. Per šį laikotarpį dėstytojui mokamas vidutinis jo darbo užmokestis.

3. Mokslo ir studijų institucijų personalas, susijęs su mokslo ir studijų veikla, privalo:

- 1) laikytis Akademinės etikos kodekso;
- 2) atlikti kitas savo institucijos statute (įstatuose, nuostatuose) ir darbo sutartyse nustatytas pareigas.

65 straipsnis. Priėmimas į mokslo ir studijų institucijų dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigas

1. Į mokslo ir studijų institucijų dėstytojų ir mokslo darbuotojų, išskyrus mokslininkus stažuotojus ir asmenis, nurodytus 61 straipsnyje ir šio straipsnio 4 dalyje, pareigas asmenys priimami viešo konkurso būdu 5 metų kadencijai. Konkurso aukštosios mokyklos dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigoms eiti organizavimo tvarką nustato aukštoji mokykla, o mokslinių tyrimų instituto – mokslinių tyrimų institutas.

2. Į mokslininkų stažuotojų pareigas asmenys skiriami Vyriausybės nustatyta tvarka ne ilgiau kaip 2 metams. Šis laikotarpis Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti pratęstas dar vieniems metams.

3. Likus ne mažiau kaip 3 mėnesiams iki mokslo ir studijų institucijų dėstytojo ir mokslo darbuotojo kadencijos pabaigos skelbiamas viešas konkursas šioms pareigoms eiti.

Konkurse gali dalyvauti ir šias pareigas einantis asmuo. Pranešimas apie konkursą pareigoms eiti turi būti skelbiamas institucijos ir Lietuvos mokslo tarybos tinklalapiuose ir šalies, ir, jeigu tikslinga, – tarptautinėse visuomenės informavimo priemonėse.

4. Su asmeniu, antrą kartą iš eilės laimėjusiu konkursą toms pačioms dėstytojo ar mokslo darbuotojo pareigoms eiti, sudaroma neterminuota darbo sutartis šioms pareigoms eiti. Šis asmuo atestuojamas kas 5 metai mokslo ir studijų institucijų nustatyta tvarka. Neatestuotas asmuo atleidžiamas. Į aukštesnes dėstytojo ar mokslo darbuotojo pareigas priimama viešo konkurso būdu.

5. Kandidatus dėstytojų ir mokslo darbuotojų, išskyrus mokslininkus stažuotojus, pareigoms eiti vertina priėmimo komisija, sudaroma mokslo ir studijų institucijų nustatyta tvarka. Ne mažiau kaip 1/3 priėmimo komisijos narių sudaro šioje mokslo ir studijų institucijoje nedirbantys asmenys. Rengiant konkursą vyriausiojo mokslo darbuotojo ar profesoriaus pareigoms eiti, priėmimo komisijoje turi būti bent vienas tarptautinis ekspertas.

6. Mokslo ir studijų institucijų dėstytojams ir mokslo darbuotojams institucijų tarybų nustatyta tvarka gali būti rengiama neeilinė atestacija.

66 straipsnis. Studentų, dėstytojų, mokslininkų ir kitų tyrėjų organizacijos

1. Studentai, dėstytojai, mokslininkai ir tyrėjai turi teisę Asociacijų įstatymo nustatyta tvarka jungtis į sąjungas ir kitas asociacijas.

2. Lietuvos mokslų akademija yra valstybės biudžetinė įstaiga, jungianti žymiausias Lietuvos ir savo veikla su Lietuva susijusius užsienio mokslininkus. Lietuvos mokslų akademija veikia pagal savo statutą. Lietuvos mokslų akademijos statutą tvirtina Seimas.

3. Lietuvių katalikų mokslo akademija jungia žymiausias katalikiškos orientacijos Lietuvos, išeivijos ir savo veikla su Lietuva susijusius užsienio mokslininkus. Lietuvių katalikų mokslo akademija veikia pagal savo įstatus.

4. Studentų sąjungos ir organizacijos, dėstytojų, mokslininkų ir kitų tyrėjų organizacijos, studentų mokslinės draugijos ir kitos asociacijos, veikiančios pagal įstatymus ir savo įstatus, veiklai, susijusiai su mokslo ir studijų sistemai keliamais tikslais, gali gauti valstybės biudžeto lėšų Lietuvos mokslo tarybos nustatyta tvarka.

VII SKYRIUS

MOKSLO IR STUDIJŲ FINANSAVIMAS

67 straipsnis. Mokslo ir studijų institucijų lėšos

1. Mokslo ir studijų institucijų lėšas sudaro:

1) valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšos valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms;

2) šio įstatymo nustatyta tvarka mokslo ir studijų institucijoms skiriamos valstybės biudžeto lėšos studijoms;

3) valstybės investicijų programų ir valstybės investicijų projektų lėšos valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms;

4) pajamos, gautos kaip mokestis už studijas, taip pat pajamos iš ūkinės, mokslinės veiklos ir teikiamų paslaugų;

5) lėšos, gautos kaip programinis konkursinis mokslinių tyrimų finansavimas;

6) valstybės fondų lėšos;

7) tarptautinių ir užsienio fondų ir organizacijų skiriamos lėšos;

8) lėšos, gautos kaip parama pagal Labdaros ir paramos įstatymą;

9) kitos teisėtai gautos lėšos.

2. Valstybės biudžeto asignavimai kiekvienam valstybiniam universitetui ir valstybiniam mokslinių tyrimų institutui skiriami atskira eilute. Valstybinės kolegijos finansuojamos iš valstybės institucijoms arba įstaigoms, vykdančioms jų steigėjo funkcijas, skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

68 straipsnis. Valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšos

1. Valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšos skiriamos:

1) moksliniams tyrimams, eksperimentinei (socialinei, kultūrinei) plėtrai ir meno veiklai plėtoti;

2) administravimui ir ūkiui;

3) kitoms reikmėms.

2. Valstybės biudžeto lėšos moksliniams tyrimams, eksperimentinei (socialinei, kultūrinei) plėtrai ir meno veiklai plėtoti valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms skiriamos Vyriausybės nustatyta tvarka pagal valstybinių mokslo ir studijų institucijų mokslo (meno) veiklos vertinimo rezultatus.

69 straipsnis. Valstybės biudžeto lėšos studijoms

1. Valstybės biudžeto lėšos studijoms skiriamos:

- 1) studijų kainai valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti;
- 2) geriausius studijų rezultatus pasiekusių valstybės nefinansuojamose studijų vietose studentų sumokėti studijų kainai kompensuoti šio įstatymo 71 straipsnyje nustatyta tvarka;
- 3) tiksliniam studijų finansavimui;
- 4) valstybės paskoloms arba valstybės remiamoms paskoloms;
- 5) socialinėms stipendijoms ir kitai paramai.

2. Užsienio aukštųjų mokyklų filialams, įsteigtiems Lietuvos Respublikoje, valstybės biudžeto lėšos studijoms neskiriamos.

3. Mokslinių tyrimų institutams ir kitoms institucijoms, kartu su valstybiniais universitetais rengiantiems mokslininkus ar padedantiems rengti specialistus, lėšos, susijusios su šių mokslininkų ar specialistų rengimu, skiriamos Vyriausybės nustatyta tvarka.

70 straipsnis. Studijų kainos valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėjimas

1. Pirmenybė į valstybės finansuojamas studijų vietas pagal pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programas tenka stojantiesiems pagal jų gebėjimus, kurie nustatomi atsižvelgiant į brandos egzaminų, mokymosi, kitus rezultatus bei specialiuosius gebėjimus. Geriausiai vidurinio ugdymo programą baigusiujų eilė sudaroma Švietimo ir mokslo ministerijos nustatyta tvarka.

2. Valstybės finansuojamos studijų vietos pagal pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programas aukštosioms mokykloms tenka pagal geriausiai vidurinio ugdymo programą baigusiu stojančiųjų pasirinkimą tarp aukštųjų mokyklų, neviršijant valstybės finansavimo, nustatyto kiekvienai studijų sričiai. Finansavimo paskirstymą studijų sritims nustato Vyriausybė, atsižvelgdama į valstybės ūkinės, socialinės ir kultūrinės plėtros poreikius ir valstybės finansines galimybes.

3. Preliminarų valstybės finansuojamų pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų vietų, į kurias priimami studentai, skaičių kiekvienoje iš studijų sričių arba studijų krypčių grupių ne vėliau kaip iki kiekvienų metų vasario 16 dienos skelbia Švietimo ir mokslo ministerija.

4. Į valstybės finansuojamas studijų vietas pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programas gali pretenduoti tik asmenys, kurių mokymosi rezultatai yra ne žemesni negu Švietimo ir mokslo ministerijos nustatyti minimalūs rodikliai.

5. Galutinį valstybės finansuojamų pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų vietų, į kurias priimami studentai, skaičių ir jų pasiskirstymą tarp aukštųjų mokyklų ir studijų sričių tvirtina Švietimo ir mokslo ministerija, kai yra žinomi stojimo į aukštąsias mokyklas rezultatai ir pasirašytos studijų sutartys.

6. Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintas nuolatinės formos studijų vietų, į kurias priimamų studentų studijos pagal šio straipsnio nuostatas apmokamos valstybės biudžeto lėšomis, skaičius aukštojoje mokykloje išlieka per visą nustatytą studijų laikotarpį, o iššęstinės formos studijų vietų, į kurias priimamų studentų studijos apmokamos valstybės biudžeto lėšomis, skaičius aukštojoje mokykloje išlieka per laikotarpį, iki pusantro karto ilgesnį negu atitinkamoms nuolatinės formos studijoms nustatytas studijų laikotarpis, išskyrus šio straipsnio 8 dalyje numatytus atvejus. Tais atvejais, kai asmuo pašalinamas iš aukštosios mokyklos, praranda valstybės finansavimą arba nutraukia studijas ir kai valstybės finansuojama studijų vieta nėra užimama šio straipsnio 14 dalyje nustatyta tvarka, valstybės finansavimas studijų vietai išlieka aukštajai mokyklai iki biudžetinių metų pabaigos.

7. Asmuo, kurio pirmosios pakopos ar vientisosios studijos yra valstybės finansuojamos, po pirmųjų dvejų studijų metų, o iššęstinių studijų atveju – pabaigęs pusę studijų programos, netenka valstybės finansavimo studijoms, jeigu atitinkamo laikotarpio jo studijų rezultatų vidurkis yra daugiau kaip 20 procentinių punktų mažesnis negu aukštosios mokyklos atitinkamos studijų programos ir formos to paties kurso studijuojančiųjų atitinkamo laikotarpio studijų rezultatų vidurkis. Valstybės finansavimo netekęs asmuo už studijas turi mokėti aukštosios mokyklos nustatytą studijų kainą, o jo valstybės finansuojamą vietą užima geriausiai valstybės nefinansuojamoje vietoje besimokantis asmuo.

8. Asmuo, kurio studijos yra valstybės finansuojamos, Vyriausybės nustatyta tvarka turi teisę keisti studijų programą toje pačioje studijų srityje, neprarasdamas likusios valstybinio studijų finansavimo dalies, ne didesnės negu tos studijų programos norminė studijų kaina.

9. Valstybės finansuojamų antrosios pakopos, doktorantūros ir laipsnio nesuteikiančių studijų vietų, į kurias priimami studentai, skaičių pagal konkrečias studijų kryptis kiekvienais metais iki kovo 11 dienos nustato Vyriausybė, atsižvelgdama į

valstybės ūkinės, socialinės ir kultūrinės plėtros poreikius ir valstybės finansines galimybes. Universitetams antrosios pakopos ir laipsnio nesuteikiančias studijų vietas Švietimo ir mokslo ministerija paskirsto pagal jų mokslo (meno) veiklos rezultatus ir (arba) stojančiųjų į pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programas pasirinkimą pagal studijų ar mokslo kryptį. Doktorantūros vietas mokslo ir studijų institucijoms Švietimo ir mokslo ministerija paskirsto pagal mokslo (meno) veiklos ir doktorantūros rezultatus.

10. Valstybė finansuoja studijuojančiųjų valstybės finansuojamose studijų vietose studijų kainą šio įstatymo 76 straipsnyje nustatyta tvarka.

11. Valstybės biudžeto lėšos studijų kainai valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti skiriamos Vyriausybės nustatyta tvarka.

12. Vyriausybės nustatytais atvejais ir tvarka valstybės finansuojamose studijų vietose studijavę asmenys, pašalinti iš aukštosios mokyklos arba nutraukę studijas, privalo į valstybės biudžetą gražinti studijų kainai valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti skirtas lėšas arba jų dalį.

13. Užsienio šalių institucijose išsilavinimą įgijusių asmenų konkuravimo dėl priėmimo į valstybės finansuojamas studijų vietas tvarką nustato Švietimo ir mokslo ministerija.

14. Iš aukštosios mokyklos pašalinus valstybės finansuojamoje vietoje studijavusį asmenį arba jam nutraukus studijas (išskyrus šio straipsnio 8 dalyje numatytus atvejus), į valstybės finansuojamą studijų vietą aukštosios mokyklos nustatyta tvarka gali būti perkeliamas toje pačioje studijų programoje tame pačiame kurse valstybės nefinansuojamoje studijų vietoje studijuojantis asmuo (išskyrus asmenis, nurodytus šio įstatymo 72 straipsnyje).

71 straipsnis. Už studijas sumokėtos kainos kompensavimas

1. Vyriausybės nustatyta tvarka ir dydžiu daliai valstybės nefinansuojamose pirmosios pakopos ar vientisųjų studijų vietose geriausiai pirmuosius dvejus metus (ištęstinių studijų atveju – pusę studijų programos) ir likusius studijų metus baigusių asmenų kompensuojama per atitinkamą laikotarpį sumokėta studijų kaina (kainos dalis, ne didesnė kaip norminė studijų kaina). Po pirmųjų dvejų studijų metų (ištęstinių studijų atveju – baigus pusę studijų programos) kompensuojama per atitinkamą laikotarpį asmens sumokėta studijų kaina (kainos dalis, ne didesnė kaip norminė studijų kaina). Baigus studijas, kompensuojama nuo trečiųjų studijų metų iki pirmosios pakopos ar vientisųjų studijų pabaigos (ištęstinių studijų atveju – už antrąją pusę studijų programos) sumokėta studijų kaina (kainos dalis, ne

didesnė kaip norminė studijų kaina). Asmenų, kuriems kompensuojama studijų kaina (kainos dalis, ne didesnė kaip norminė studijų kaina), skaičius pagal konkrečią aukštosios mokyklos studijų kryptį nustatomas šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka. Valstybės nefinansuojamose studijų vietose geriausiai pirmuosius dvejus (iššestinių studijų atveju – pusę studijų programos) ir likusius studijų metus baigusių asmenų eilės pagal studijų kryptis sudaromos aukštosios mokyklos nustatyta tvarka.

2. Geriausiai pirmuosius dvejus metus (iššestinių studijų atveju – pusę studijų programos) ar likusius studijų metus baigusių asmenų, kuriems pagal šio straipsnio 1 dalies nuostatas kompensuojama studijų kaina (kainos dalis, ne didesnė kaip norminė studijų kaina), skaičius konkrečioje aukštosios mokyklos studijų kryptyje yra proporcingas įstojusių į tos studijų krypties valstybės finansuojamas vietas atitinkamais priėmimo metais skaičiui. Bendras asmenų, kuriems pagal šio straipsnio 1 dalies nuostatas kompensuojama studijų kaina, skaičius yra ne didesnis kaip 10 procentų valstybės finansuojamose pirmosios pakopos ar vientisųjų studijų vietose tais metais pirmuosius dvejus studijų metus (iššestinių studijų atveju – pusę studijų programos) ar likusius studijų metus studijas baigusių asmenų skaičiaus.

72 straipsnis. Atvejai, kai valstybės finansavimas studijoms neskiriamas ir studijų kaina nekompensuojama

1. Teisės šio įstatymo 70 ir 71 straipsniuose nustatyta tvarka į valstybės finansuojamą studijų vietą ar į studijų kainos kompensavimą neturi:

1) asmenys, pakartotinai studijuojantys pagal tos pačios arba žemesnės pakopos studijų programą, jeigu daugiau kaip pusę tos studijų programos kreditų įgijo valstybės biudžeto lėšomis, išskyrus Vyriausybės nustatytus atvejus;

2) asmenys, vienu metu studijuojantys pagal dvi ar daugiau tos pačios pakopos laipsnį suteikiančias studijų programas arba pagal laipsnio nesuteikiančias studijų programas, jeigu jų studijos pagal bent vieną iš šių studijų programų finansuojamos valstybės biudžeto lėšomis (jie moka už antrąją ir kitas studijų programas);

3) užsieniečiai, išskyrus šio įstatymo 73 straipsnio 2 dalyje nurodytus asmenis, taip pat Europos Sąjungos valstybių narių ir kitų Europos ekonominės erdvės valstybių piliečius, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar kiti teisės aktai nenustato kitaip;

4) kitais Vyriausybės nustatytais atvejais.

2. Už studijas studijų kainą, proporcingą dalyko (modulio) apimčiai, moka:

- 1) asmenys, studijuojantys pagal neformaliojo švietimo programas;
- 2) asmenys, kartojantys studijų programos atskirus dalykus.

73 straipsnis. Tikslinis studijų finansavimas

1. Valstybės biudžeto lėšos Švietimo ir mokslo ministerijos nustatyta tvarka konkurso būdu gali būti skiriamos mokslo ir studijų institucijoms studijų programoms įgyvendinti, atsižvelgiant į būtiniausius valstybės ūkinės, socialinės ir kultūrinės plėtros poreikius, jeigu jų negalima patenkinti kitais šiame įstatyme nustatytais būdais. Tikslinio studijų finansavimo pagal studijų kryptis ar studijų programas vietų skaičių Švietimo ir mokslo ministerija skelbia kiekvienais metais ne vėliau kaip iki balandžio 15 dienos.

2. Švietimo ir mokslo ministerijos nustatyta tvarka gali būti papildomai finansuojami išeivijos ir lietuvių kilmės užsieniečių vaikų, vaikaičių, provaikaičių studijos. Išeivija laikomi Lietuvos Respublikos piliečiai, ne mažiau kaip 3 metus gyvenantys užsienyje, arba užsienio valstybių piliečiai, netekę Lietuvos Respublikos pilietybės. Lietuvių kilmės užsieniečiu laikomas užsienietis, kurio bent vienas iš tėvų ar senelių yra ar buvo lietuvis ir kuris save pripažįsta lietuviu.

74 straipsnis. Valstybės paskolos ir valstybės remiamos paskolos

1. Studentai gali gauti valstybės paskolas arba valstybės remiamas paskolas:

- 1) studijų kainai sumokėti;
- 2) gyvenimo išlaidoms;
- 3) dalinėms studijoms pagal tarptautines (tarpžinybines) sutartis.

2. Valstybės paskoloms arba valstybės remiamoms paskoloms teikti ir jų administravimo išlaidoms padengti gali būti naudojami Valstybiniam studijų fondui šiam tikslui skirti valstybės biudžeto asignavimai, lėšos, sukauptos iš gražinamų paskolų, palūkanų ir delspinigių, paramos, taip pat privačių ūkio subjektų ir kitos lėšos. Valstybės paskolų arba valstybės remiamų paskolų studentams suteikimo, administravimo ir gražinimo tvarką nustato Vyriausybė.

3. Valstybės remiamų paskolų limitas nustatomas Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme.

75 straipsnis. Stipendijos ir kita parama studentams

1. Studentams gali būti mokamos socialinės ir skatinamosios stipendijos.

2. Aukštųjų mokyklų pirmosios, antrosios pakopų ir vientisųjų studijų studentams Vyriausybės nustatyta tvarka iš valstybės biudžeto lėšų gali būti mokamos socialinės stipendijos.

3. Skatinamosios stipendijos geriausiems studentams skiriamos iš aukštųjų mokyklų ar kitų lėšų, atsižvelgiant į studijų rezultatus ar kitus akademinis laimėjimus. Valstybinių aukštųjų mokyklų skatinamųjų stipendijų fondas sudaromas ir šios stipendijos skiriamos valstybinių aukštųjų mokyklų senatų (akademių tarybų) nustatyta tvarka, suderinta studentų atstovybės.

4. Vyriausybės nustatyta tvarka iš valstybės biudžeto lėšų aukštųjų mokyklų studentams gali būti teikiama ir kita parama.

5. Aukštųjų mokyklų studentai turi teisę gauti ir kitą paramą.

6. Valstybės paramos studijoms užsienyje, taip pat paramos aukštųjų mokyklų doktorantams ir studentams, studijuojantiems pagal laipsnio nesuteikiančias studijų programas, priimtiems į studijų vietas, kuriose studijos apmokamos valstybės biudžeto lėšomis, teikimo tvarkos aprašą tvirtina Vyriausybė.

76 straipsnis. Studijų kaina

1. Studijų kainą nustato aukštoji mokykla. Studijų kaina nurodoma priėmimo į aukštąją mokyklą taisyklėse.

2. Studijų kaina valstybinėse aukštosiose mokyklose nustatoma atsižvelgiant į šio straipsnio 3 dalyje nurodytas studijų išlaidas. Tais atvejais, kai valstybinėse aukštosiose mokyklose apskaičiuojama studijuojančiųjų valstybės nefinansuojamose studijų vietose studijų kaina, į ją gali būti papildomai įskaičiuojamos studijų kokybei užtikrinti būtinos išlaidos, nenurodytos šio straipsnio 3 dalyje.

3. Į studijų išlaidas įskaičiuojamos lėšos, būtinos studijoms vykdyti, tai yra:

- 1) dėstytojų, mokslo ir kitų su studijomis susijusių darbuotojų darbo užmokesčiui;
- 2) prekėms ir paslaugoms, susijusioms su studijomis, pirkti;
- 3) studentams skatinti.

4. Vyriausybės nustatyta tvarka apskaičiuojama norminė atitinkamos studijų krypties arba studijų programų grupės studijų kaina, apimanti šio straipsnio 3 dalyje nurodytas studijų išlaidas. Normines atitinkamais metais priimamų studentų studijų kainas kiekvienais metais iki sausio 15 dienos tvirtina Švietimo ir mokslo ministerija. Tais atvejais, kai aukštosios mokyklos nustatyta studijų kaina neviršija norminės studijų kainos, valstybės biudžeto lėšomis apmokama aukštosios mokyklos nustatyta studijų kaina. Tais

atvejais, kai aukštosios mokyklos nustatyta studijų kaina viršija norminę studijų kainą, valstybės biudžeto lėšomis apmokama norminė studijų kaina.

5. Asmenys, studijuojantys valstybinių aukštųjų mokyklų valstybės finansuojamose studijų vietose, valstybinei aukštajai mokyklai neturi mokėti jokių tiesiogiai su studijų programos įgyvendinimu susijusių įmokų, išskyrus šio įstatymo 72 straipsnio 2 dalyje nurodytus atvejus.

6. Studijų kainą arba jos dalį už valstybės nefinansuojamose studijų vietose studijuojančius asmenis gali apmokėti studijuojančiojo darbdaviai, aukštoji mokykla, kiti fiziniai ir juridiniai asmenys.

77 straipsnis. Valstybinis mokslinių tyrimų, eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir meno veiklos finansavimas

1. Moksliniai tyrimai, eksperimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra ir meno veikla finansuojami:

1) iš valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšų, skirtų moksliniams tyrimams, eksperimentinei (socialinei, kultūrinei) plėtrai ir meno veiklai;

2) pagal nacionalines mokslo ir nacionalines kompleksines programas;

3) pagal kitas konkursines mokslo programas.

2. Konkursinės mokslo programos – mokslinių tyrimų, eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros darbų priemonių visuma, kurios rezultatai yra naujos mokslo žinios ir technologijos, mokslinių tyrimų, eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros infrastruktūra, aukštesnė tyrėjų kompetencija ir kiti dalykai, būtini valstybei ir visuomenei aktualioms problemoms spręsti. Konkursinės mokslo programos įgyvendinamos konkursiniu būdu finansuojamų projektų forma.

3. Nacionalinės mokslo programos – konkursinės mokslo programos, sudarančios sąlygas spręsti valstybei ir visuomenei svarbias problemas ir didinti Lietuvos mokslo tarptautinį konkurencingumą. Nacionalinių mokslo programų tikslas – sutelkti Lietuvos mokslo potencialą ir finansinius išteklius, inicijuoti tam tikrai problemai spręsti būtinus naujus ir koordinuoti jau vykdomus mokslinius tyrimus. Nacionalinių mokslo programų nuostatus tvirtina Vyriausybė.

4. Nacionalinės kompleksinės programos – konkurso būdu atrinktos projektų grupės, kurių tikslai ir uždaviniai orientuoti į aukščiausios kvalifikacijos specialistų rengimą, mokslinių tyrimų, eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros vykdymą,

bendrosios infrastruktūros kūrimą, mokslo ir verslo saitų stiprinimą konkrečiuose ūkio subsektoriuose (verslo segmentuose).

5. Kitos konkursinės mokslo programos inicijuojamos ir įgyvendinamos šias programas administruojančios institucijos nustatyta tvarka.

6. Pareiškėjai konkuruoja dėl programinio konkursinio finansavimo teikdami paraiškas, kurios vertinamos pagal atitiktį konkrečių mokslinių tyrimų, eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros projektų keliamiems tikslams, aktualumo, kompetencijos, kokybės ir kitiems nustatytiems kriterijams.

7. Programinių konkursinių finansavimą administruoja Lietuvos mokslo taryba ir Vyriausybės arba Švietimo ir mokslo ministerijos įgaliotos institucijos.

8. Su konkursinėmis mokslo programomis susiję Lietuvos ūkio, kultūros, socialinės, sveikatos, krašto ir gamtos apsaugos, kitų sričių moksliniai tyrimai, eksperimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra, specialistų rengimas ir kitos veiklos sritys finansuojami iš tvirtinant šias programas joms numatomų lėšų, kuriomis disponuoja suinteresuotos ministerijos, fondai, mokslo ir studijų institucijos, verslo subjektai.

9. Dėstytojai, mokslo darbuotojai ir kiti tyrėjai gali gauti valstybės paramą mokslinėms stažuotėms, taip pat paramą dalyvauti mokslinėse konferencijose užsienyje, dėstyti užsienio mokslo ir studijų institucijose. Šią paramą administruoja Lietuvos mokslo taryba savo nustatyta tvarka. Valstybės paramą taip pat gali teikti ir kitos valstybės institucijos. Dėstytojams, mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams, vykstantiems į mokslines stažuotes užsienyje pagal tarptautines sutartis, valstybės parama skiriama Vyriausybės nustatyta tvarka.

78 straipsnis. Mokslo ir studijų institucijų buhalterinė apskaita, atskaitomybė ir auditas

1. Valstybinių mokslo ir studijų institucijų buhalterinę apskaitą, jos organizavimą ir tvarkymą, finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymą nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

2. Valstybinių biudžetinių mokslinių tyrimų institutų pajamos, gautos iš mokslo, ūkinės veiklos ir teikiamų paslaugų, įtraukiamos į valstybės biudžeto pajamas, tačiau teisės aktų nustatyta tvarka naudojamos pagal specialiąsias programas valstybinių mokslo institucijų įstatuose nustatytiems tikslams ir uždaviniams įgyvendinti.

3. Pagal patikėjimo sutartį perduotas valstybės turtas turi būti traukiamas į apskaitą atskirai nuo kito valstybinės aukštosios mokyklos turto.

4. Valstybinės mokslo ir studijų institucijos kiekvienais metais (ne vėliau kaip kovo mėnesį) viešai skelbia ir teikia Švietimo ir mokslo ministerijai ir steigėjui metines veiklos ataskaitas, taip pat viešai skelbia metines pajamų ir išlaidų sąmatas ir jų įvykdymo ataskaitas.

5. Valstybės kontrolė atlieka valstybinių mokslo ir studijų institucijų auditą teisės aktų nustatyta tvarka. Prireikus Švietimo ir mokslo ministerija arba steigėjas gali inicijuoti valstybinių mokslo ir studijų institucijų finansinių ataskaitų auditą.

VIII SKYRIUS

VALSTYBINIŲ AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ TURTO VALDYMAS, NAUDOJIMAS IR DISPONAVIMAS JUO

79 straipsnis. Valstybinių aukštųjų mokyklų turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo principai ir valstybinių aukštųjų mokyklų teritorijos ir pastatų neliečiamumas

1. Valstybinės aukštosios mokyklos, turta valdydamos, naudodamos ir disponuodamos juo, vadovaujasi šiais principais:

1) visuomeninės naudos. Šis principas reiškia, kad turtas turi būti valdomas, naudojamas ir disponuojama juo rūpestingai, siekiant ugdyti išsilavinusią, mokslui, kultūros vertybėms ir naujausioms technologijoms imlią asmenybę ir visuomenę, laisvai kurti, kaupti ir skleisti mokslo žinias ir kultūros vertybes, puoselėti civilizacinę Lietuvos tapatybę;

2) efektyvumo. Šis principas reiškia, kad valstybinė aukštoji mokykla, turta valdydama, naudodama ir disponuodama juo, turi siekti didžiausios naudos visuomenei;

3) racionalumo. Šis principas reiškia, kad turtas turi būti tausojamas ir protingai, tikslingai, tinkamai tvarkomas;

4) atskaitingumo visuomenei. Šis principas reiškia, kad valstybinės aukštosios mokyklos, įgyvendindamos joms Lietuvos Respublikos Konstitucijos laiduojamą autonomiją, kultūros, mokslo, tyrinėjimo, dėstymo laisvę ir savarankiškai tvarkydamos joms patikėtą turta, yra atskaitingos visuomenei už valdomo, naudojamo ir disponuojamo turto kiekybinius ir kokybinius pokyčius;

5) ūkinės veiklos autonomijos. Šis principas reiškia, kad valstybinei aukštajai mokyklai suteikiama ūkinės veiklos laisvė, siejama su jos atsakomybe už aukštosios mokyklos misijos įgyvendinimą.

2. Valstybinės aukštosios mokyklos naudojami savo teritorijos ir pastatų neliečiamumo teise. Keisti valstybinės aukštosios mokyklos teritorijos ribas ar valstybės pastatų valdytojus gali tik Vyriausybė, įvertinusi valstybinės aukštosios mokyklos tarybos nuomonę. Jei valstybinio universiteto taryba nesutinka, teritorijos ribas ar valstybės pastatų valdytojus gali keisti Seimas.

80 straipsnis. Valstybės turto perdavimas pagal patikėjimo sutartis valstybinėms aukštosioms mokykloms

1. Valstybinėms aukštosioms mokykloms valstybė jai nuosavybės teise priklausantį ilgalaikį materialųjį turtą gali perduoti patikėjimo teise pagal patikėjimo sutartį Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme nustatytais sąlygomis ir tvarka, išskyrus šiame skyriuje nustatytas išimtis.

2. Valstybės turto patikėjimo sutartis sudaroma ne ilgesniam negu 20 metų terminui. Patikėjimo sutarties pavyzdinę formą tvirtina Vyriausybė.

3. Valstybės turto patikėjimo sutartis pasibaigia Civilinio kodekso 6.967 straipsnyje nurodytais atvejais ir reorganizavimo atveju.

4. Valstybės turto patikėjimo sutartyje, be kitų Civilinio kodekso 6.959 straipsnyje nurodytų sąlygų, turi būti numatyta pareiga, kad valstybinė aukštoji mokykla privalo ne vėliau kaip iki kitų metų gegužės 1 dienos viešai paskelbti praėjusių finansinių metų valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitą valstybinės aukštosios mokyklos interneto tinklalapyje.

5. Pagal patikėjimo sutartį perduotą valstybės turtą valstybinė aukštoji mokykla gali išnuomoti tretiesiems asmenims, suteikti panaudos pagrindais, jeigu tai buvo numatyta patikėjimo sutartyje ir jeigu tai būtina valstybinės aukštosios mokyklos veiklai užtikrinti.

6. Į valstybės turtą, perduotą pagal patikėjimo sutartį, negali būti nukreipiamas išieškojimas pagal valstybinės aukštosios mokyklos prievoles, įskaitant prievoles, atsiradusias šį turtą valdant, naudojant ir juo disponuojant.

81 straipsnis. Valstybinių aukštųjų mokyklų turto valdymas, naudojimas ir disponavimas juo nuosavybės teise

1. Turtas, kurį valstybinės aukštosios mokyklos valdo, naudoja ir kuriuo disponuoja nuosavybės teise, yra:

- 1) valstybės investuotas turtas;

2) pajamos, gautos kaip mokestis už studijas, taip pat pajamos iš ūkinės, mokslinės veiklos ir teikiamų paslaugų;

3) lėšos ir kitas turtas, kurie gauti kaip parama pagal Labdaros ir paramos įstatymą;

4) kitos piniginės lėšos, išskyrus valstybės biudžeto lėšas;

5) iš valstybės biudžeto lėšų ir iš šios dalies 2–4 punktuose numatytų lėšų įgytas turtas, išskyrus nekilnojamąjį turtą, įgytą už Europos Sąjungos paramą, valstybės biudžeto ir valstybės fondų lėšas;

6) dovanotas turtas;

7) paveldėtas turtas;

8) turtinės teisės, atsirandančios iš intelektualinės veiklos rezultatų (mokslo ar meno kūrybinių ir pramoninės nuosavybės teisių objektų – išradimų patentų, dizaino, prekių ženklų ir puslaidininkinių gaminių topografijų, kitų intelektualinės nuosavybės objektų);

9) pajamos, turtas ar kita nauda, gauti valdant, naudojant šios dalies 1–8 punktuose nurodytas lėšas ar kitą turtą ir disponuojant jais.

2. Valdydamos, naudodamos šio straipsnio 1 dalyje numatytą turtą ir disponuodamos juo, valstybinės aukštosios mokyklos gali sudaryti tik tokius civilinius sandorius, kurie neprieštarauja jų steigimo dokumentams ir veiklos tikslams.

82 straipsnis. Teisės, atsirandančios iš intelektualinės veiklos rezultatų

1. Valstybinėms aukštosioms mokykloms nuosavybės teise priklauso turtinės teisės, atsirandančios iš intelektualinės veiklos rezultatų (mokslo ar meno kūrybinių ir pramoninės nuosavybės teisių objektų – išradimų patentų, dizaino, prekių ženklų ir puslaidininkinių gaminių topografijų, kitų intelektualinės nuosavybės objektų), įgytų pagal sutartį ar įstatymų nustatyta tvarka.

2. Apie savo intelektualinės veiklos rezultatus, kurie buvo sukurti valstybinėje aukštojoje mokykloje naudojantis jos patirtimi arba technologija ir (arba) įranga ir (arba) atliekant mokslo tiriamąjį darbą vykdant darbo funkcijas, asmuo privalo pranešti valstybinei aukštajai mokyklai jos nustatyta tvarka. Turtinių teisių perdavimo aukštajai mokyklai ar suteikimo jomis naudotis klausimai reglamentuojami įstatymų ir (arba) sutarčių nustatyta tvarka.

3. Ne mažiau kaip 1/3 pelno, gauto už intelektualinės veiklos rezultatų, sukurtų valstybinės aukštosios mokyklos darbuotojams atliekant mokslo tiriamąjį darbą vykdant darbo funkcijas ir doktorantams atliekant mokslo tiriamąjį darbą, komercinį panaudojimą,

turi būti skiriama autoriui (bendraautoriams), jeigu darbo ar kitoje valstybinės aukštosios mokyklos ir darbuotojo (doktoranto) sudarytoje sutartyje nenumatyta kitaip.

4. Valstybinės aukštosios mokyklos, bendradarbiaudamos mokslinių tyrimų ir (arba) eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros srityje su kitomis įstaigomis, įmonėmis ir organizacijomis, intelektinės nuosavybės valdymo, naudojimo ir disponavimo ja sąlygas nustato sutartyje.

83 straipsnis. Disponavimo valstybinių aukštųjų mokyklų nuosavybės teise valdomu ir naudojamu turtu ribojimai

1. Sandoriai, kurių pagrindu trečiųjų asmenų nuosavybėn perleidžiamas valstybinės aukštosios mokyklos nekilnojamas turtas, sudaromi vadovaujantis rinkos kainomis, nustatytais pagal Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymą, gavus Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos sutikimą Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Valstybinės aukštosios mokyklos neturi teisės investuoti į neribotos civilinės atsakomybės juridinius asmenis ir jų steigti. Ribotos civilinės atsakomybės juridinius asmenis valstybinės aukštosios mokyklos gali steigti ir į juos investuoti aukštosios mokyklos tarybos nustatytais sąlygomis ir tvarka tik tuo atveju, kai toks steigimas ar investavimas yra susijęs su valstybinės aukštosios mokyklos vykdoma studijų organizavimo ar mokslinių tyrimų veikla ir būtinas šiems tikslams pasiekti.

3. Valstybinėms aukštosioms mokykloms draudžiama jų valdomu turtu užtikrinti trečiųjų asmenų prievolės.

4. Valstybinės aukštosios mokyklos turi teisę skolintis, tai yra pasirašyti paskolų sutartis, lizingo (finansinės nuomos) sutartis ir kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus, laikydamosi Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo nustatyto bendro valstybinėms aukštosioms mokykloms skolinimosi limito. Švietimo ir mokslo ministerija paskirsto šį skolinimosi limitą valstybinėms aukštosioms mokykloms. Valstybinės aukštosios mokyklos už prisiimtus skolinius įsipareigojimus atsiskaito Švietimo ir mokslo ministerijai jos nustatyta tvarka. Valstybinė aukštoji mokykla negali įkeisti daugiau kaip 20 procentų nuosavybės teise valdomo materialiojo turto, kad užtikrintų skolinių įsipareigojimų laikymąsi. Nekilnojamojo turto įkeitimo sandoriams turi būti gautas Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos sutikimas Vyriausybės nustatyta tvarka.

IX SKYRIUS
MOKSLINIŲ TYRIMŲ ĮSTAIGŲ VEIKLOS REGLAMENTAVIMAS
PEREINAMUOJU LAIKOTARPIU

84 straipsnis. Mokslinių tyrimų įstaigų tipai ir veiklos pagrindai

1. Valstybės mokslinių tyrimų įstaigų tipai:

- 1) valstybės mokslo institutas;
- 2) universiteto mokslo institutas;
- 3) valstybės mokslo įstaiga.

2. Mokslinių tyrimų įstaigos vykdo valstybei ir visuomenei svarbius ilgalaikius steigėjo (juridinio asmens dalyvių susirinkimo) nustatytos krypties mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą.

3. Mokslinių tyrimų įstaigos gali būti valstybės ir nevalstybinės. Valstybės mokslinių tyrimų įstaigų steigėja yra Vyriausybė. Nevalstybinių mokslinių tyrimų įstaigų steigėjai yra fiziniai arba juridiniai asmenys, išskyrus valstybės ir savivaldybių įstaigas, taip pat Europos Sąjungos valstybėse narėse ir kitose Europos ekonominės erdvės susitarimą pasirašiusiose valstybėse įsisteigusių įmonių filialus Lietuvoje.

4. Valstybės mokslinių tyrimų įstaigos yra viešieji juridiniai asmenys, veikiantys kaip biudžetinės arba viešosios įstaigos.

5. Nevalstybinės mokslinių tyrimų įstaigos gali būti viešieji arba privatūs juridiniai asmenys. Jos steigiamos steigėjų (juridinio asmens dalyvių) mokslo uždaviniams spręsti.

85 straipsnis. Mokslinių tyrimų įstaigų teisės ir pareigos

1. Mokslinių tyrimų įstaigos turi teisę:

1) vadovaudamosi įstatymais ir kitais teisės aktais, nusistatyti struktūrą, vidaus darbo tvarką, darbuotojų skaičių, jų teises ir pareigas, darbo apmokėjimo sąlygas;

2) atlikdamos savo misiją, bendradarbiauti su Lietuvos Respublikos ir užsienio įmonėmis, įstaigomis ir organizacijomis;

3) leisti mokslo ir kitą literatūrą, taip pat pasirinkti mokslo leidinius, kitus skelbimo būdus savo mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros rezultatams skelbti;

4) kartu su aukštosiomis mokyklomis rengti mokslininkus, padėti rengti specialistus;

- 5) skatinti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros rezultatų panaudojimą ūkio, socialinio ir kultūrinio gyvenimo srityse;
- 6) turtą valdyti, naudoti ir disponuoti juo teisės aktų nustatyta tvarka;
- 7) atlikti ekspertizes, teikti mokslines konsultacijas ir kitas paslaugas mokslo ir technologijų srityse;
- 8) teisės aktų nustatyta tvarka įgyti kitų teisių ir pareigų.

2. Mokslinių tyrimų įstaigos privalo:

- 1) užtikrinti akademinės bendruomenės narių akademinę laisvę;
- 2) steigėjo ar jo įgaliotos institucijos nustatyta tvarka informuoti steigėjus (juridinio asmens dalyvius) ir visuomenę apie mokslinės veiklos kokybės užtikrinimo priemones, savo finansinę ir ūkinę veiklą ir lėšų naudojimą;
- 3) laiku teikti Vyriausybės įgaliotoms institucijoms oficialią informaciją (statistinius duomenis ir dalykinę informaciją), reikalingą mokslo ir studijų sistemos valdymui ir stebėsenai;
- 4) vykdyti kitas teisės aktų nustatytas prievoleles.

86 straipsnis. Valstybės mokslo institutas

1. Valstybės mokslo institutas – mokslinių tyrimų įstaiga, kurios pagrindinė veikla yra Lietuvos ūkiui ir kultūrai svarbūs ilgalaikiai tarptautinio lygio fundamentiniai ir taikomieji moksliniai tyrimai, kuriems reikia specializuotų mokslininkų grupių.

2. Pagrindiniai valstybės mokslo instituto tikslai:

- 1) vykdyti šalies ūkio, kultūros ir visuomenės plėtrai svarbius ilgalaikius tam tikros krypties (krypčių) mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą;
- 2) bendradarbiauti su verslo, valdžios ir visuomenės atstovais, vykdyti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros užsakomuosius darbus, teikti metodologinę, metodinę ir kitą pagalbą;
- 3) kartu su aukštosiomis mokyklomis rengti mokslininkus, padėti rengti specialistus, užtikrinti tarptautinio lygio mokslinę kompetenciją;
- 4) skleisti visuomenei mokslo žinias, diegti jas į kultūrą ir švietimą, socialinę ir ūkinę veiklą, prisidėti prie inovacijomis ir žiniomis grindžiamos ekonomikos kūrimo, žinioms imlios visuomenės ugdymo.

87 straipsnis. Universiteto mokslo institutas

1. Universiteto mokslo institutas – mokslinių tyrimų įstaiga, atliekanti universiteto išskeltus tikslus ir misiją atitinkančios (atitinkančių) tam tikros krypties (tam tikrų krypčių) mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą, suteikianti mokslinę bazę universiteto studentų studijoms ir mokslininkams rengti, dėstytojų mokslinei kvalifikacijai kelti.

2. Pagrindiniai universiteto mokslo instituto tikslai:

- 1) vykdyti šalies ūkio, kultūros ir visuomenės plėtrai svarbius ilgalaikius tam tikros krypties (krypčių) mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą;
- 2) kartu su universitetu rengti mokslininkus, padėti rengti specialistus, atsižvelgiant į naujausius mokslo laimėjimus ir šalies ūkio poreikius;
- 3) sudaryti sąlygas studentų studijoms, dėstytojų ir kitų specialistų kvalifikacijai kelti.

88 straipsnis. Valstybės mokslo įstaiga

1. Valstybės mokslo įstaiga – mokslinių tyrimų įstaiga, atliekanti atitinkamos ūkio ar kultūros srities plėtrai svarbius taikomuosius mokslinius tyrimus ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros darbus ir (arba) plėtojanti eksperimentinę gamybą.

2. Pagrindiniai valstybės mokslo įstaigos tikslai:

- 1) vykdyti taikomuosius mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą, mokymą, kurti konkrečios steigėjui (juridinio asmens dalyviams) ar steigėjo funkcijas atliekančiai institucijai aktualios mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros krypties metodikas;
- 2) skleisti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros rezultatus ir prisidėti prie inovacijomis ir žiniomis grindžiamos ekonomikos kūrimo, žinioms imlios visuomenės ugdymo.

89 straipsnis. Mokslinių tyrimų įstaigos valdymo organai

1. Valstybės mokslinių tyrimų įstaigos (išskyrus valstybės mokslo įstaigą) valdymo organai yra mokslinių tyrimų įstaigos taryba ir mokslinių tyrimų įstaigos direktorius.

2. Valstybės mokslo įstaigų ir nevalstybinių mokslinių tyrimų įstaigų valdymą reglamentuoja jų steigimo dokumentai.

90 straipsnis. Valstybės mokslo instituto ir universiteto mokslo instituto taryba

1. Valstybės mokslo instituto ir universiteto mokslo instituto valdymo organas yra taryba.

2. Taryba atlieka šias funkcijas:

1) tvirtina perspektyvinį instituto veiklos planą;

2) tvirtina instituto struktūrą ir jos pakeitimus;

3) tvirtina instituto metines veiklos ataskaitas, organizuoja veiklos nuolatinę kvalifikacinę analizę ir vertina, kaip institutas įgyvendina savo tikslus, uždavinius ir paskirtį valstybėje;

4) nustato instituto mokslo darbuotojų atestavimo ir konkursų pareigoms eiti organizavimo tvarką;

5) svarsto instituto pajamų ir išlaidų sąmatą, jos įvykdymo apyskaitą, kitus mokslinę veiklą ir vidaus tvarką reglamentuojančius dokumentus;

6) atlieka kitas įstatuose nustatytas funkcijas.

3. Du trečdalius tarybos narių renka valstybės mokslo instituto mokslininkai ir trečdalį narių deleguoja steigėjas arba jo įgaliota institucija. Vyriausybė gali nustatyti ir kitokį valstybės mokslo instituto mokslininkų išrinktų ir steigėjo paskirtų tarybos narių santykį, be to, ji gali nustatyti, kad į valstybės mokslo instituto tarybą įtraukiami ir suinteresuotų institucijų, įstaigų bei organizacijų atstovai.

4. Du trečdalius universiteto mokslo instituto tarybos narių sudaro universiteto mokslo instituto mokslininkų išrinkti nariai, vieną trečdalį – universiteto senato paskirti nariai. Vyriausybė gali nustatyti ir kitokį universiteto mokslo instituto mokslininkų išrinktų ir universiteto senato paskirtų universiteto mokslo instituto tarybos narių santykį, be to, Vyriausybė taip pat gali nustatyti, kokia tvarka į universiteto mokslo instituto tarybą įtraukiami suinteresuotų institucijų, įstaigų bei organizacijų atstovai.

5. Valstybės mokslo instituto ir universiteto mokslo instituto direktorius yra tarybos narys pagal pareigas, bet negali būti jos pirmininkas.

91 straipsnis. Valstybės mokslinių tyrimų įstaigos direktorius

1. Valstybės mokslinių tyrimų įstaigos direktorius yra valstybės mokslinių tyrimų įstaigos vienasmenis valdymo organas, veikia jos vardu ir jai atstovauja. Direktorius atlieka įstatų ir teisės aktų nustatytas įstaigos vadovo funkcijas.

2. Valstybės mokslo instituto tarybos viešo konkurso būdu slaptu balsavimu išrinktą valstybės mokslo instituto direktorių tarybos teikimu skiria į pareigas ir iš jų atleidžia švietimo ir mokslo ministras.

3. Universiteto mokslo instituto direktorių iš mokslininkų ne ilgesnei kaip 5 metų kadencijai ir ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės viešo konkurso būdu slaptu balsavimu renka komisija; šią komisiją sudaro po lygiai atstovų iš universiteto mokslo instituto tarybos ir universiteto senato bei vienas Švietimo ir mokslo ministerijos atstovas. Konkurso rengimo ir komisijos sudarymo tvarką nustato Švietimo ir mokslo ministerija. Su išrinktu universiteto mokslo instituto direktoriumi universiteto rektorius sudaro terminuotą darbo sutartį.

4. Valstybės mokslinių tyrimų įstaigos direktoriumi gali būti asmuo, turintis mokslo laipsnį ir vadybinės patirties.

5. Valstybės mokslinių tyrimų įstaigos direktoriaus kadencija – 5 metai. Tas pats asmuo mokslinių tyrimų įstaigos direktoriaus pareigas gali eiti ne ilgiau kaip dvi kadencijas iš eilės ir ne anksčiau kaip po 5 metų nuo jo paskutinės kadencijos pabaigos, jei paskutinė kadencija buvo iš eilės antra.

92 straipsnis. Mokslinių tyrimų įstaigų finansavimas

Valstybės biudžeto asignavimai kiekvienam valstybės mokslo institutui ir universiteto mokslo institutui skiriami atskira eilute. Valstybės mokslo įstaigos finansuojamos iš valstybės institucijoms arba įstaigoms, vykdančioms atitinkamų valstybės mokslo įstaigų steigėjo funkcijas, skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

X SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

93 straipsnis. Įstatymo įgyvendinimas

1. Vyriausybė arba jos įgaliota institucija, kitos institucijos, nurodytos šiame įstatyme, parengia ir patvirtina teisės aktus, reikalingus šio įstatymo nuostatomis įgyvendinti.

2. Įsigaliojus šiam įstatymui, universitetai negali priimti asmenų į kolegines, o kolegijos – į universitetines studijas.

3. Valstybinės aukštosios mokyklos, įsteigtos iki šio įstatymo įsigaliojimo, laikomos turinčiomis teisę vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą. Šioms

valstybinėms aukštosioms mokykloms per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo išduodami leidimai vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą.

4. Vyriausybė arba jos įgaliota institucija mokslinių tyrimų įstaigų pertvarką organizuoja iki 2010 m. sausio 1 d.

5. Kvalifikacija, įgyta baigus neuniversitetinių studijų programą, prilyginama kvalifikacijai, įgytai baigus koleginių studijų programą. Specialiųjų profesinių studijų prilyginimą atitinkamoms studijoms pagal šiuo įstatymu patvirtintą studijų sistemos sandarą nustato Vyriausybė.

6. Iki 2010 m. sausio 1 d. universitetai kartu su valstybės mokslo institutais ar universiteto mokslo institutais turi teisę vykdyti doktorantūrą.

7. Iki šio įstatymo įsigaliojimo teisės aktų nustatyta tvarka suderintoms ir paskelbtoms studentų priėmimo į valstybines aukštąsias mokyklas sąlygoms netaikoma šio įstatymo 52 straipsnyje nustatyta konkursinių mokomųjų dalykų pagal studijų kryptis sąrašo ir konkursinio balo sudarymo principų, mažiausio stojamojo balo ir kitų kriterijų nustatymo ir skelbimo tvarka.

8. Valstybinės aukštosios mokyklos privalo būti pertvarkytos iš biudžetinių įstaigų į viešąsias įstaigas iki 2011 m. gruodžio 31 d.

9. Studijų programos, įvertintos ir įregistruotos Studijų ir mokymo programų registre iki šio įstatymo įsigaliojimo, Studijų kokybės vertinimo centro turi būti akredituotos iki 2009 m. rugpjūčio 31 d. Studijų ir mokymo programų registre įregistruotos, tačiau išoriškai nevertintos studijų programos turi būti įvertintos iki 2010 m. gruodžio 31 d.

10. Asmenims, priimtiems į aukštąsias mokyklas iki šio įstatymo įsigaliojimo, aukštosios mokyklos turi sudaryti sąlygas baigti studijas.

11. Iki šio įstatymo įsigaliojimo Studijų ir mokymo programų registre įregistruotos specialiųjų profesinių studijų programos, skirtos mokytojo kvalifikacijai įgyti, prilyginamos laipsnio nesuteikiančioms studijų programoms, skirtoms mokytojo kvalifikacijai įgyti.

12. Valstybinių kolegijų tarybos iki Vyriausybės nustatytos datos parengia šio įstatymo nuostatas įgyvendinančius kolegijų statutų pakeitimo projektus ir pateikia juos Vyriausybei.

13. Valstybinės aukštosios mokyklos teisinės formos pakeitimas neturi įtakos valstybinės žemės panaudos sutartims, sudarytoms iki valstybinės aukštosios mokyklos pertvarkymo iš biudžetinės įstaigos į viešąją įstaigą pabaigos.

14. Per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo šio įstatymo 17 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka sudaroma Studijų kokybės vertinimo centro taryba.

15. Per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo įvertinami ir prireikus pakeičiami Aukštojo mokslo tarybos nuostatai.

16. Per 10 mėnesių nuo šio įstatymo įsigaliojimo įvertinamas ir prireikus pakeičiamas Lietuvos mokslų akademijos statutas.

94 straipsnis. Įstatymo VII skyriaus nuostatų įsigaliojimas ir taikymas

1. Šio įstatymo 67 straipsnio 2 dalis ir 69 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2010 m. sausio 1 d.

2. Šio įstatymo 69 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktai, 70 straipsnio 6, 7, 8, 10, 11, 12 ir 14 dalys, 71, 72 straipsniai ir 76 straipsnio 1, 2, 3, 4 ir 5 dalys netaikomos asmenims, priimtiems į aukštąsias mokyklas iki šio įstatymo įsigaliojimo.

3. Valstybės biudžeto lėšos asmenų, priimtų į valstybines aukštąsias mokyklas iki šio įstatymo įsigaliojimo, studijoms finansuoti skiriamos Vyriausybės nustatyta tvarka, atsižvelgiant į iki šio įstatymo įsigaliojimo teisės aktų nustatyta tvarka nustatytą studijų vietų, į kurias priimamų studentų studijos valstybinėse aukštosiose mokyklose visiškai arba iš dalies apmokamos valstybės biudžeto lėšomis, skaičių.

4. Valstybinių aukštųjų mokyklų visų formų pagrindinių, vientisųjų ir antrosios pakopos studijų studentai, priimti į valstybines aukštąsias mokyklas iki šio įstatymo įsigaliojimo, išskyrus studentus, nurodytus šio straipsnio 8 ir 9 dalyse, jeigu jų mokymasis neatitinka šio straipsnio 5 dalyje nustatytų gero mokymosi kriterijų, kiekvieną semestrą aukštajai mokyklai moka studijų įmoką, kuri yra lygi teisės aktų nustatytos bazinės socialinės išmokos 4 dydžiams.

5. Gerai besimokantiems valstybinių aukštųjų mokyklų studentams, priimtiems į valstybines aukštąsias mokyklas iki šio įstatymo įsigaliojimo, išskyrus studentus, nurodytus šio straipsnio 8 ir 9 dalyse, laiduojamas nemokamas mokslas. Gerai besimokančiais studentais laikomi studentai, kurie neturi akademinių skolų ir kurių studijų dalykų įvertinimo vidurkis per semestrą yra ne mažesnis kaip įvertinimas „aštuoni“ pagal dešimties balų vertinimo skalę pagal Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos patvirtintą studijų rezultatų vertinimo sistemą.

6. Studentai, priimti į valstybines aukštąsias mokyklas iki šio įstatymo įsigaliojimo, už nepažangumą iš aukštosios mokyklos studentų sąrašų išbraukiami aukštosios mokyklos nustatyta tvarka. Į laisvas vietas pagal pažangumą prioriteto tvarka

gali pretenduoti šie toje pačioje studijų programoje tame pačiame kurse studijuojantys asmenys, priimti į valstybines aukštąsias mokyklas iki šio įstatymo įsigaliojimo (išskyrus asmenis, nurodytus šio straipsnio 8 dalies 1–3 punktuose):

- 1) tos pačios studijų formos studentai;
- 2) kitų studijų formų studentai.

7. Tais atvejais, kai nėra galimybės užpildyti laisvų vietų šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka, valstybės biudžeto lėšos, skirtos šioms laisvoms vietoms finansuoti, gali būti panaudojamos to paties kurso studentų, priimtų į valstybines aukštąsias mokyklas iki šio įstatymo įsigaliojimo ir studijuojančių pagal ne mažesnės studijų kainos studijų programas, studijoms finansuoti.

8. Už studijas valstybinėje aukštojoje mokykloje valstybinės aukštosios mokyklos nustatytą studijų kainą moka priimti į valstybines aukštąsias mokyklas iki šio įstatymo įsigaliojimo:

1) asmenys, studijuojantys pagal tos pačios arba žemesnės pakopos, kurią jie yra baigę valstybinėje aukštojoje mokykloje, studijų programą, jeigu ne daugiau kaip už pusę baigtos studijų programos kreditų mokėjo visą studijų kainą, išskyrus Vyriausybės nustatytus atvejus;

2) asmenys, vienu metu studijuojantys pagal dvi ar daugiau tos pačios pakopos studijų programas, jeigu jų studijos pagal bent vieną iš šių studijų programų yra visiškai arba iš dalies apmokamos valstybės biudžeto lėšomis (jie moka už antrąją ir kitas studijų programas);

3) užsieniečiai, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar kiti teisės aktai nenustato kitaip;

4) asmenys, nepatekę į studijų vietas, į kurias priimamų studentų studijos visiškai arba iš dalies apmokamos valstybės biudžeto lėšomis.

9. Už studijas valstybinėje aukštojoje mokykloje studijų kainą, proporcingą dalyko apimčiai, moka priimti į valstybines aukštąsias mokyklas iki šio įstatymo įsigaliojimo:

- 1) asmenys, studijuojantys nenuosekliai;
- 2) asmenys, kartojuojantys nuosekliųjų studijų programos atskirus dalykus.

10. Studentai, priimti į valstybines aukštąsias mokyklas iki šio įstatymo įsigaliojimo, gali gauti valstybės paskolas arba valstybės remiamas paskolas šio straipsnio 4 dalyje nurodytoms studijų įmokoms mokėti. Šių paskolų suteikimo, administravimo ir grąžinimo tvarką nustato Vyriausybė.

11. Šio įstatymo 75 straipsnio 2 dalis 2009 metais taikoma tik valstybinių aukštųjų mokyklų studentams. Valstybės biudžeto lėšos valstybinių aukštųjų mokyklų studentų, priimtų į valstybines aukštąsias mokyklas iki šio įstatymo įsigaliojimo, skatinamosioms stipendijoms ir kitai paramai mokėti skiriamos Vyriausybės nustatyta tvarka.

95 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir taikymas

1. Šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalis ta apimtimi, kuri nustato universitetų prievolę vykdyti tik universitetines studijas, 9 straipsnio 1 dalis ta apimtimi, kuri nustato kolegijų prievolę vykdyti tik kolegines studijas, ir 93 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2010 m. sausio 1 d.

2. Šio įstatymo 4 straipsnio 21 dalis ir 47 straipsnio 3, 4, 5, 6 dalys įsigalioja 2011 m. rugsėjo 1 d. Iki 2011 m. rugsėjo 1 d. vartojama ši „studijų kredito“ sąvoka: „Studijų kreditas – studijų masto matavimo vienetas, lygus keturiasdešimčiai sutartinių studento darbo (auditorijose, laboratorijose, savarankiško ir kt.) valandų, t. y. vienai jo darbo savaitei.“

3. Kvalifikacinis meno licencijoto laipsnis suteikiamas asmenims, iki 2012 m. rugsėjo 1 d. baigusiems meno aspirantūros studijų programas. Meno aspirantūros studijos vykdomos pagal Meno aspirantūros nuostatus, kuriuos tvirtina Vyriausybė. Meno aspirantai Vyriausybės nustatyta tvarka gali gauti stipendijas. Meno aspirantūros studijų prilyginimą atitinkamoms studijoms pagal šiuo įstatymu patvirtintą studijų sandaros sistemą nustato Vyriausybė.

4. Šio įstatymo IX skyrius galioja iki 2010 m. sausio 1 d.

5. Valstybinių aukštųjų mokyklų, kurių teisinė forma yra biudžetinė įstaiga, valdymo organams šio įstatymo 20 straipsnio 2 ir 12 dalys, 21 straipsnio 2 ir 3 dalys, 22 straipsnio 2 ir 7 dalys taikomos, kai jie sudaryti šio įstatymo nustatyta tvarka. Iki šio įstatymo įsigaliojimo išrinkti ar sudaryti valstybinės aukštosios mokyklos, kurios teisinė forma yra biudžetinė įstaiga, valdymo organai savo pareigas atlieka aukštosios mokyklos statuto, kiek tai neprieštaruoja šiai straipsnio daliai, nustatyta tvarka iki sudarymo metu nustatytos kadencijos pabaigos, bet ne ilgiau kaip iki valstybinės aukštosios mokyklos pertvarkymo į viešąją įstaigą, išskyrus valstybines kolegijas, kuriose valdymo organai sudaryti ne anksčiau kaip 2007 metais, arba iki naujų atitinkamų valdymo organų sudarymo (išrinkimo), arba iki 2011 m. gruodžio 31 d. Mokslininkų, dėstytojų, administracijos ir kitų darbuotojų skiriami nariai į pirmąsias šio įstatymo nustatyta tvarka

sudaromas valstybinių aukštųjų mokyklų tarybas skiriami rinkimų būdu Švietimo ir mokslo ministerijos nustatyta tvarka. Šiam įstatymui įsigaliojus, valstybinės aukštosios mokyklos rektorių (direktorių) renka (skiria) tik pagal šį įstatymą sudaryta valstybinės aukštosios mokyklos taryba. Jeigu nėra pagal šį įstatymą sudarytos valstybinės aukštosios mokyklos tarybos, valstybinės aukštosios mokyklos rektoriaus (direktoriaus) įgaliojimai pratęsiami iki naujo valstybinės aukštosios mokyklos rektoriaus (direktoriaus) išrinkimo, bet ne ilgiau kaip 6 mėnesiams.

6. Šio įstatymo VIII skyriaus nuostatos dėl valstybinių aukštųjų mokyklų turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo taikomos toms valstybinėms aukštosioms mokykloms, kurios pertvarkytos į viešąsias įstaigas ir kuriose valdymo organai sudaryti (išrinkti), paskirti pagal šio įstatymo nuostatas.

7. Šio įstatymo IV skyriaus nuostatos, reglamentuojančios mokslo ir studijų institucijų steigimą, pabaigą ir pertvarkymą, leidimą vykdyti studijas ir (arba) su studijomis susijusią veiklą, taikomos mokslo ir studijų institucijų steigimo, pabaigos ir pertvarkymo, leidimo vykdyti studijas ir (arba) su studijomis susijusią veiklą procedūroms, pradėtoms įsigaliojus šiam įstatymui. Jeigu mokslo ir studijų institucijų steigimo, pabaigos ir pertvarkymo, leidimo vykdyti studijas ir (arba) su studijomis susijusią veiklą procedūros pradėtos iki šio įstatymo įsigaliojimo, šios procedūros baigiamos pagal galiojusius įstatymus.

8. Šio įstatymo 65 straipsnio 4 dalies nuostata, nustatanti, kad su asmenimis, kurie antrą kartą iš eilės laimi konkursus dėstytojo ar mokslo darbuotojo pareigoms, sudaroma neterminuota darbo sutartis, taikoma tik tais atvejais, kai šios procedūros įvyksta po šio įstatymo įsigaliojimo arba kai konkursą profesoriaus pareigoms laimi asmuo, prieš tai jau du kartus laimėjęs tokį konkursą toje pačioje valstybinėje aukštojoje mokykloje.

9. 2009 ir 2010 metais valstybės finansuojamų vietų skaičiaus padidėjimas pagal valstybinių aukštųjų mokyklų atskiras studijų programas negali viršyti Švietimo ir mokslo ministerijos nustatyto skaičiaus.

96 straipsnis. Valstybinių aukštųjų mokyklų pertvarkymas iš biudžetinių įstaigų į viešąsias įstaigas

1. Valstybinės aukštosios mokyklos pertvarkomos iš biudžetinių įstaigų į viešąsias įstaigas taikant Civilinio kodekso nuostatas.

2. Sprendimą dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto investavimo į valstybines aukštąsias mokyklas priima Vyriausybė. Pertvarkant valstybines aukštąsias mokyklas į viešąsias įstaigas, į jas negali būti investuojamas nekilnojamasis turtas.

3. Pertvarkius valstybinę aukštąją mokyklą į viešąją įstaigą, jai pereina visos teisės ir pareigos, kurias valstybinė aukštoji mokykla įgijo būdama biudžetinė įstaiga.

4. Per 12 mėnesių nuo šio įstatymo įsigaliojimo valstybiniai universitetai kreipiasi į Švietimo ir mokslo ministeriją dėl šiame įstatyme numatytos aukštosios mokyklos tarybos sudarymo ir pateikia į šią tarybą aukštosios mokyklos skiriamus narius.

97 straipsnis. Nevalstybinių aukštųjų mokyklų pertvarkymas

Iki šio įstatymo įsigaliojimo įsteigtos nevalstybinės aukštosios mokyklos steigėjo (juridinio asmens dalyvio) sprendimu turi teisę pakeisti nevalstybinės aukštosios mokyklos teisinę formą į jo pasirinktą privataus juridinio asmens teisinę formą.

98 straipsnis. Teisės aktų pripažinimas netekusiais galios

Įsigaliojus šiam įstatymui, netenka galios:

- 1) Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas (Žin., 1991, Nr. [7-191](#));
- 2) Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymas (Žin., 2000, Nr. [27-715](#));
- 3) Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymo 5, 9, 11, 15, 34, 40, 51, 54, 56, 59, 67 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas (Žin., 2001, Nr. [16-496](#));
- 4) Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymo 2 straipsnio, II skirsnio pavadinimo, 14, 15, 17, 27, 28, 29, 37, 39, 41, 47, 48, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 66, 67 straipsnių pakeitimo bei papildymo ir 18, 64, 65, 68 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymas (Žin., 2002, Nr. [3-75](#));
- 5) Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo pakeitimo įstatymas (Žin., 2002, Nr. [68-2758](#));
- 6) Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymo 59 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymas (Žin., 2002, Nr. [71-2968](#));
- 7) Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymo 2, 3, 13, 15, 16, 17, 19, 22, 23, 24, 32, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 44, 47, 48, 49, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 67 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas (Žin., 2003, Nr. [47-2058](#));
- 8) Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 24 straipsnio pakeitimo įstatymas (Žin., 2004, Nr. [158-5756](#));

9) Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymo ir Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymas (Žin., 2005, Nr. [85-3136](#));

10) Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymo ir Mokslo ir studijų įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymas (Žin., 2006, Nr. [87-3395](#));

11) Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 11 straipsnio pakeitimo įstatymas (Žin., 2007, Nr. [105-4287](#));

12) Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymo 22, 23, 25, 47, 56, 58, 59, 60, 61 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas (Žin., 2008, Nr. [73-2798](#));

13) Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymo 22, 23, 25, 47, 56, 58, 59, 60, 61 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo 10 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymas (Žin., 2008, Nr. [127-4832](#)).

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS